

č. 6-2014

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Peter Mojžiš

TÉMA

► Internetové VoD platformy

NOVINKY

► Dobrý človek

► Krok do tmy

SLOVENSKÁ KINEMATOGRAFIA
V ROKU 2013

SIGNUM LAUDIS

RÉŽIA / DIRECTED BY MARTIN HOLLY

SIGNUM LAUDIS

UYDANIE DVD FINANČNE PODPORIL

AUDIOVIZUÁLNY FOND

WWW.KLAPKA.SK | CENA 5 €

NA ÚVOD

V aktuálnom čísle *Film.sk* informujeme o premiérach dvoch slovenských filmov. Jeden nakrútil študent, druhý známy režisér s dlhoročnými skúsenosťami. Prvý tvorca spomína v súvislosti so svojou snímkou autorskú sebaíroniu a experimentovanie pri hľadaní výrazu („*Amélia z Montmartru meets Aki Kaurismäki v Komárne*“), druhý hovorí, že počas celej kariéry nakrúcal to, „čo malo vnútornú silu pomôcť divákovi pochopiť, čo sa v zradnom a chaotickom svete okolo neho vlastne odohráva“. Jeden z premiérových filmov je *Dobry človek* Csabu Molnára, druhý *Krok do tmy* Miloslava Luthera. Určite to budú dva úplne odlišné zážitky. Dobrá situácia.

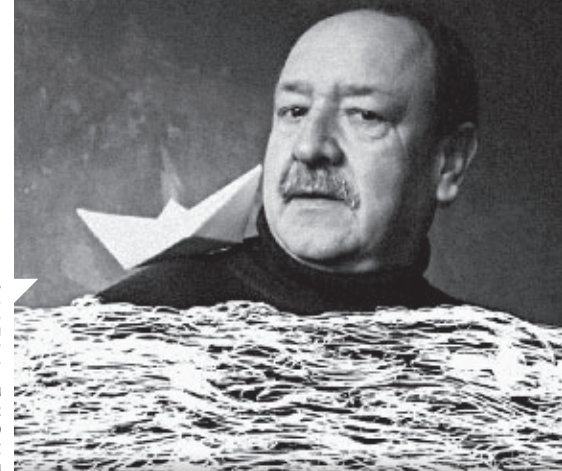
V rubrike Ohlasy reflektujeme dianie na dvoch zahraničných filmových podujatiach. Festival v Cannes patrí spolu s tamojším filmovým trhom k najväčším na svete, kým prehliadka Kino na hranici má neporovnateľne skromnejší charakter aj celkom iné zameranie. Svojím spôsobom sú však obe akcie podnetné.

Špeciálny priestor v rubrike Kalendárium venujeme júnovému Art Film Festu a takisto Fest Anči. Prvý z nich je na slovenské pomery veľký festival so širokým záberom a s tradíciou, kým Fest Anča je festival mladší, menší, zameraný na animovanú tvorbu, no aj ona si už vytvorila dobré meno a má svoje publikum. Podstatné je, že sú tu oba, každý má svoj význam a divák nezostáva bez možnosti voľby.

Možnosť viacerých spôsobov distribúcie filmov sa spomína v Téma čísla, ktorá sa zameriava na VoD platformy a online distribúciu. S tým súvisí aj zaujímavý experiment z tunajšieho prostredia, keď sa film *Slovensko 2.0* dostal k divákovi prostredníctvom viacerých kanálov súčasne. Vo *Film.sk* sme sa pozreli na to, ako tento pokus dopadol. A v tomto prípade možnosť voľby nehrala v prospech kina.

► Daniel Bernát

FOTO: Miriam Petráňová

Daniel Hevier, spisovateľ

Mám rád tie staré slovenské filmy, ktoré mi splývajú do jedného pocitu, a to je pocit autenticity, bizarnosti, kurióznosti, outsiderstva, farebnosti (aj keď to boli čiernobiele roky) v čase, keď sme boli naozaj niže na chvoste Európy, ale priamo v jej ... Čože o to, vo filme sme tam aj dnes, ale vtedy sme sa aspoň za to nemuseli hanbiť. Nakrúcali sa skvelé filmy, za päť päťdesiat, na kolene – často aj na kolenách –, ale s takou naliehavosťou, že to muselo bolieť aj tvorcov, aj divákov. A pod pojmom „bolieť“ mám na mysli nie utrpenie z pozerania – čo sa mi pravidelne stáva pri tých nových slovenských filmoch –, ale z tej presily životnosti, pravdy, básnickosti... Aby bolo jasné, hovorím o rokoch Hanáka, Havettu, Jakubiska. Niektorí z nich už nie sú a tí, čo sú, už nie sú tými, čo boli. A tie filmy: *322*, *Lalie poľné*, *Kristove roky*, *Zbehovia a pútnici*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Slávnosť v botanickej záhrade*. Títo režiséri boli naozaj „lalie poľné“ slovenskej kinematografie a celé to obdobie bolo slávnosťou v obrázkovej záhrade. Isteže, bol tu aj pán Uher, bol tu aj pán Marenčin, bol tu aj Dežo Ursiny so svojimi dokumentmi, ale táto silná trojka zostane pre mňa neprekonateľnou. ▲

MAJ JE OBDOBENIE SLOVENSKE FILMY

22

16

18

15
MYSLÍM SI

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí
na Slovensku (15. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: filmsk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci editičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nôtová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
A & D Brothers
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzavierka čísla 6/2014:
27. 05. 2014
Snímka na titulnej strane:
Krok do tmy – Trigon Production
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať
s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

- 03 **MYSLÍM SI**
04–08 **KALENDÁRIUM**
09 **KALENDÁRIUM 7. Fest Anča**
10–11 **KALENDÁRIUM 22. Art Film Fest**
12–15 **PREMIÉRY v kinách**
15 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
16–17 **NOVINKY: Dobrý človek podľa Csabu Molnára**
18–19 **NOVINKY: Krok do tmy podľa Miloslava Luthera**
20 **AKTUÁLNE: Kombinovaná distribúcia filmu Slovensko 2.0**
21 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
22–25 **ROZHOVOR: zvukový majster Peter Mojžiš**
26–27 **TÉMA: Internetová distribúcia filmov, VoD platformy**
28–29 **RECENZIA: Nech žije sloboda! podľa Roberta Andò**
30–31 **RECENZIA: Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol
podľa Felixa Herngrena**
32 **OHĽASY: 67. MFF Cannes**
33 **OHĽASY: 16. Kino na hranici**
34–35 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
36 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzavierky na granty a podporné programy
37 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme**
38–40 **TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM**
41 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
42 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**
43–48 **PRÍLOHA: Slovenská kinematografia v roku 2013**

Eva Vženteková,

filmová teoretička a publicistka

Po udelení cien Slnko v sieti a odvysielaní víťaznej snímky *Môj pes Killer* sa na diskusnom fóre rozvírili negatívne ohlasy na film ako na nudný, nezrozumiteľný, módne artový či servilne prorómsky a pozdvihli tak rozladenie voči slovenskému filmu, ktorý viac ako diváka preferuje pohyb vo vzdialenom okruhu festivalových prezentácií. Príbeh víťazného filmu je podaný na hranici zrozumiteľnosti a jeho pomalosť nie je atribútom diváckosti, nie je však odťažité ani prorómsky, jeho angažovanosť je nepolitická a hlbšia, keď cez rómsku „návnadu“ obnažuje motivačné zdroje (našich) komplexov. Autorka filmu je ovocím novej doby, ktorá sa vzdaluje od rozdelenej povojnovej Európy a sfunkčňuje ju ako celok, kde sa problém regiónu stáva bolesťou ostatných. Kladné prijatie filmu v zahraničí svedčí o tom, že mladá filmárka dokázala svoj autentický rukopis a dôkladné premýšľanie včleniť do života súčasného europriestoru, čo tvorí abstraktné neznejúcu, ale funkčnú pridanú hodnotu snímky (ako mnohé iné existenčne odkázanú na nekomerčné zdroje, keďže jej návratnosť na trhu sa pohybuje v rovine zázraku). Komunikácia *Killera* so zahraničím – nech aj v rámci užších festivalových kruhov – vymaňuje jeho výpoveď z regionálnych súvislostí a zároveň odmeriava nežičlivú vzdialenosť domáceho diváckeho zázemia od momentálnych vrcholných výkonov. Ďalší adept na cenu Slnko v sieti, *Kandidát*, dokázal „opak“. Dosť virtuózne a s okresanou záťažou na náš grantový rezervoár aplikoval súčasné filmové trendy na tuzemské pomery, čím (zrejme) neprekročil hranice domáceho komunikačného teritória, ale potešil zvládnutými ambíciami a môže sa tešiť z pozitívnej reakcie v podobe vzácné vysokej návštevnosti. Ak tieto dve snímky zónujú miesto slovenského filmu, to, ako a čím môže byť, mozaika *Slovensko 2.0* sa v tomto priestore prepadla do územia nikoho – mimo aklamácií doma či v zahraničí. Pritom si ohlasovanými aspiráciami odkrojila väčší dotačný podiel, ako mali dva predtým menované filmy dohromady. Aj s ohľadom na isté kvality tejto mozaiky je takáto nezávislosť od vzťahov k finančným zdrojom i publiku nie veľmi sympatická. ◀

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ▶

1. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Míla Beran

V júni si Kino Lumière pripomenie českého herca pôsobiaceho na Slovensku Mílu Berana, ktorý sa narodil pred 110 rokmi. Diváci si na neho spomenú prostredníctvom filmu *Dovidenia v pekle, priateľia* (r. J. Jakubisko, 1970).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**1., 14., 15., 28., 29. jún ▶ 15.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Detská filmotéka

Programový cyklus venovaný predovšetkým detským divákovi priniesie pred letom animovaný film *Kráľ Babar* (r. A. Bunce, 1989), pásmo filmov Vlastimila Herolda, ktoré zahŕňa tituly *Varila myšička kašičku*, *Babka Ježibabka*, *Fauly*, *Čudný vták*, *Trnky a Kúzelník a kvetinárka*. Pre detských divákov sa bude premietiť aj titul *Z Andersenových rozprávok* (r. K. Jabuki, 1968).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**2. jún ▶ 10.30**

(BRATISLAVA – GALÉRIA FRANCÚZSKÉHO INŠTITÚTU)

Filmový klub súčasného francúzskeho filmu

Projekcia dvoch filmov zo série *Leove štyri ročné obdobia: Méliina jar* a *Bonifácovo leto* (r. Pierre-Luc Granjon, Antoine Lanciaux).

▶ ifb.ambafrance-sk.org**2., 16. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kraťasy z archívu: Neposlušné deti

Monotematický večer venovaný dôsledkom zlyhania rodinnej výchovy, odvrátenej strane detstva, problematickým deťom a mladistvým delikventom. Vo výbere filmovej historičky Evy Filovej budú uvedené tituly *Tu kráčajú tragédie*, *Zlé deti?*, *Nepokradneš*, *Ulička zlých detí* a *Zodpovednosť*.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**3. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Olga Šalagová

Slovenská herečka oslavuje v júni 70. narodeniny. Ako sedemnásťročná debutovala vo filme *Slnko v sieti* (r. Š. Uher, 1962). Jej okrúhle výročie si Kino Lumière pripomenie snímkou *Tango pre medveďa* (r. S. Barabáš, 1966).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**3. jún ▶ 20.00**

(BRATISLAVA – KC DUNAJ)

Večer hororových filmov

To najsilnejšie zo žánru filmového hororu predstaví na prednáške Večer hororových filmov Peter Konečný. ▶ www.kcdunaj.sk

4. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Miroslav Horňák a Peter Debnár

Kino Lumière uvedie hudobnú rozprávku *Údolie večných karaván* (1968), ktorou si pripomenie dve osobnosti slovenského filmu – režiséra Miroslava Horňáka, ktorý zomrel pred dvadsiatimi rokmi, a herca Petra Debnára, ktorý zomrel pred desiatimi rokmi.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**5. jún ▶ 19.00**

(BRATISLAVA – BATELIÉR)

Filmový dokumentárny večer DOKina

Premietanie vybraných diel Viery Čákanoyovej, po ktorom bude nasledovať diskusia s režisérkou.

5. – 6. jún

(KRPÁČOVO – HOTEL POLIANKA)

Nové kino

Tretí workshop vzdelávacieho programu Nové kino s témou Kvalita programu a propagácie.

O podujatí čítajte viac na strane 15.

▶ www.asfk.sk, www.novekino.sk**5. – 8. jún**

(BRATISLAVA – KINO FILM EUROPE – PISZTORYHO PALÁC)

Cine Vitaj

Filmová prehliadka titulov „made in Italy“ ponúka divákovi počas štyroch dní trinásť talianskych filmov, z ktorých šesť bude uvedených v slovenskej distribučnej premiére. Premietat sa budú aj snímky oscarového režiséra Paola Sorrentina *Veľká nádhra* (2013), *Následky lásky* (2004) a *Tu to musí byť* (2011). V Obývačke Film Europe si návštevníci budú môcť pozrieť talianske tituly, ktoré bude vysielat Film Europe Channel. Z Bratislavy bude Cine Vitaj cestovať do ďalších miest po celom Slovensku. ▶ www.filmeurope.ch

6. – 8. jún

(KRPÁČOVO)

43. programovací seminár ASFK

O podujatí, ktoré pre kinárov organizuje Asociácia slovenských filmových klubov, čítajte viac na strane 15.

6. – 8. jún

(BRATISLAVA – FILMOVÁ A TELEVÍZNA FAKULTA VŠMU)

Cineama 2014

Celoštátne kolo 22. ročníka postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby. Počas trojdňového podujatia sa budú premietat filmy autorov troch vekových kategórií a rôznych druhov a žánrov, ako sú dokumenty, reportáže, hrané filmy, animované filmy, experimenty, videoklipy a minútové filmy.

▶ www.nocka.sk**6. – 8. jún**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Predĺžený víkend s Larsom von Trierom

Druhý júnový piatok a víkend bude v Kine Lumière možné stráviť v spoločnosti filmov Larsa von Triera. Diváci si môžu pozrieť jeho päť dlhometrážnych titulov: *Manderlay*, *Antikrist*, *Melancholia*, *Nymfomanka I* a *Nymfomanka II*.

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**6., 20. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zabávajte sa, prosím!

Vyznávači kvalitnej zábavy, tentoraz zo sveta automobilov, si prídu na svoje pri americkej komédii *Veľké preteky* (r. B. Edwards, 1965) a francúzsko-talianskej komédii *Pán Hulot ide na výstavu* (r. J. Tati, 1971).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**7., 12., 14., 18. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Joseph Losey

Americký režisér Joseph Losey nakrúcal filmy blízke mentalite európskeho diváka. Pri príležitosti tridsiatich rokov od jeho úmrtia uvedie Kino Lumière snímky *Betónová džungľa* (1960), *Nehoda* (1967), *Posol* (1970) a *Nora* (1973).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**8., 15., 29. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úlohe

„Učili ma byť hercom, nie hviezdou. Učili ma stvárňovať herecké úlohy, nie zaobchádzať so slávou, s agentmi, právnikmi a tlačou.“ Oceňovaný americký herec Gene Hackman sa učil naozaj efektívne, o čom svedčí množstvo stvárnených postáv a dve sošky Oscarov, ktoré získal za výkon v snímkach *Francúzska spojka* (r. W. Friedkin, 1971) a *Nezmieřitelní* (r. C. Eastwood, 1992). V Kine Lumière ho divácividia vo filmoch *Dobrodružstvo Poseidona* (r. R. Neame, I. Allen, 1972), *Strašiak* (r. J. Schatz-

berg, 1973) a *Princíp domina* (r. S. Kramer, 1977).▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**9., 11. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Franz Kafka

Pred 90 rokmi zomrel spisovateľ Franz Kafka, ktorý dal svetu majstrovské diela ako *Proces*, *Zámok*, *Amerika* či *Premena*. Jeho tvorbu si Kino Lumière pripomenie projekciou dvoch filmov, ktoré vznikli na základe jeho románov – *Proces* (r. O. Welles, 1962) a *Zámok* (r. R. Noelte, 1968).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**9. jún ▶ 19.19**

(KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK)

iShorts: Prvá liga

Premietanie najlepších kraťasov zo svetových festivalov, ako je Sundance, Cannes či Clermont-Ferrand.

▶ www.tabacka.sk**10. jún ▶ 10.00, 17.00, 20.00**

(ŽILINA – STANICA ZÁRIEČIE)

iShorts: Prvá liga

Premietanie najlepších kraťasov zo svetových festivalov, ako sú Sundance, Cannes alebo Clermont-Ferrand.

▶ www.stanica.sk**10., 16. – 18., 24. jún ▶ 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Trilógia hnutia Solidarita

Pri príležitosti 25. výročia prvých slobodných voľieb v Poľsku a porazenia komunizmu pripravilo Kino Lumière a Poľský inštitút projekciu troch snímok svetoznámeho poľského režiséra Andrzeja Wajdu o situácii politickej opozície v druhej polovici minulého storočia. Počas júna sa postupne budú premietat tituly *Človek z mramoru* (1977), *Človek zo železa* (1981) a *Walesa, Človek z nádeje* (2013).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**10., 24. jún ▶ 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

História filmu

V programovom cykle História filmu, ktorý skúma vzťah histórie a kinematografie, budú uvedené dve drámy zaoberajúce sa revolúciami: *Mexiko v plameňoch – Červené zvony* (r. S. Bondarčuk, 1982) a *Búrka nad Áziou* (r. V. Pudovkin, 1928).

▶ www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

12. jún ▶ 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Americký nezávislý film a Jim Jarmusch: Mŕtvy muž

Deviate stretnutie tretieho semestra Filmového kabinetu bude venované americkému nezávislému filmu a jednému z jeho najznámejších zástupcov Jimovi Jarmuschovi. Debutoval začiatkom osemdesiatych rokov filmom *Trvalá dovolenka*. Predstavil postavu mladíka, ktorý sa bezcieľne túla mestom a počas celého filmu sa mu prakticky nič neprihodiť. Tento prístup (inšpirovaný do určitej miery francúzskou novou vlnou) Jarmusch uplatnil aj vo filmoch *Cudzejší ako raj* či *Mimo zákon* (hoci v poslednom menovanom už sledujeme niečo ako „príbeh“). Jeho vrcholným dielom je mediatívny western *Mŕtvy muž* z roku 1995. Snímku s Johnnym Deppom v hlavnej úlohe a s hudbou Neila Younga uvedie Kino Lumière.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. jún ▶ 18.45, 20.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double Bill

Cyklus Double Bill bude v jeden piatkový večer konfrontovať celovečerný debut Romana Polanského *Nôž vo vode* (1962) so zážitkovou road movie *Me-xická jazda* (r. A. Cuarón, 2001).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

15. jún – 31. august

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Európske filmy za €uro

Kino Lumière vlni spustilo projekt Európske filmy za €uro, v rámci ktorého uviedlo počas letných mesiacov desiatky európskych titulov za zvýhodnené vstupné. Tento rok bude cyklus pokračovať a začína sa už 15. júna. Potrvá do 31. augusta a počas tohto obdobia sú naplánované projekcie 45 snímok. V júni to bude trinásť filmov, väčšinou z posledných troch rokov. V zostave sú však aj staršie tituly, medzi nimi Wendersov dokument *Buena Vista Social Club* (1999) alebo kultový *Trainspotting* (1996) režiséra Dannyho Boyla. V júni cyklus ďalej uvedie filmy *Anjelský podiel* (r. K. Loach), *Ďalší rok* (r. M. Leigh), *Kapitál* (r. Costa-Gavras), *Kura na slivkách* (r. M. Satrapi, V. Paronnaud), *Kurz negatívneho myslenia* (r. B. Breien), *Máme pápeža!* (r. N. Moretti), *Miestnosť samovrahov* (r. J. Komasa), *Osamelosť prvočísiel* (r. S. Costanzo), *Pátranie po Sugar Manovi* (r. M. Bendjelloul), *Pena dní* (r. M. Gondry) a *Rozbitý svet* (r. R. Norris).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

17., 19. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Krzysztof Zanussi

V júni oslávi 75 rokov poľský režisér Krzysztof Zanussi, ktorý patrí medzi najvýraznejšie osobnosti poľskej kinematografie. Na konte má množstvo ocenení i diel, z ktorých Kino Lumière premietne *Ochranné sfarbenie* (1977) a režisérovo debut *Štruktúra kryštálu* (1969).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. jún ▶ 19.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

George Harrison: Living in the Material World

S použitím doteraz nezverejnených fotografií a záberov mapuje oscarový režisér Martin Scorsese život gitaristu a speváka Beatles Georgea Harrisona (1943 – 2001) v osobnom filme, ktorý prináša zábery z vystúpení, domáce videá, vzácne archívne materiály a rozhovory s rodinou a priateľmi vrátane Erica Claptona, Terryho Gilliana, Erica Iidla, Georgea Martina, Paula McCartneyho, Yoko Ono, Toma Pettyho, Phila Spectora, Ringa Starra a vdovy Olivie Harrison, ktorá celý projekt iniciovala.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

18. – 22. jún

(ŽILINA)

Fest Anča

Medzinárodný festival animovaných filmov sa v Žiline predstaví po siedmy raz. Okrem projekcií ponúkne prednášky, workshopy, diskusie, koncerty a výstavy. Viac o programe festivalu sa dozviete na strane 9. ► www.festanca.sk

21. – 27. jún

(TRENČIANSKE TEPLICE, TRENČÍN)

22. MFF Art Film Fest

Medzinárodný filmový festival Art Film Fest uvedie aj tento rok čerstvé filmové novinky zahraničnej i domácej kinematografie a snímky ocenené na prestížnych festivaloch. Počas festivalu sa uskutočnia aj projekcie archívnych snímok zo Slovenského filmového ústavu. Z DCP nosičov sa budú premietat digitálne zreštaurované filmy *Boxer a smrť* (r. P. Solan, 1962), *Signum laudis* (r. M. Hollý, 1980), z 35 mm kópií to budú tituly *Kapitán Dabač* (r. P. Bielik, 1959), *Vlčie diery* (r. P. Bielik, 1948), *Zvony pre bosých* (r. S. Barabáš, 1965), *Za slobodu* (r. P. Bielik, 1945) a takisto *Týždeň vo filme č. 36/1954*. Viac o programe festivalu sa dozviete na stranách 10 a 11. ► www.artfilmfest.sk

22. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Jaroslav Filip

Významná osobnosť slovenskej umeleckej scény Jaroslav Filip by sa v júni dožil 65 rokov. Pri tejto príležitosti bude uvedený poviedkový film *Iba deň* (r. V. Štric, K. Hečko, M. Ruttikay, 1988), v ktorom Filip účinkuje.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

23. jún ▶ 18.30

(BRATISLAVA – GALÉRIA FRANCÚZSKÉHO INŠTITÚTU)

Filmový klub súčasného francúzskeho filmu

Projekcia komédie *Svadba v Mendoze* (r. E. Deluc, 2012).

► ifb.ambafrance-sk.org

23. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Jaroslav Balík

Nedožitých 90 rokov českého režiséra a scenáristu Jaroslava Balíka si pripomenie Kino Lumière premietaním komédie *Jak se krade milión* (1967) v hlavnej úlohe s Rudolfom Hrušínskym.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

23. jún ▶ 19.19

(KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK)

Queer Café: Modlitby za Bobbyho

Premietanie životopisnej drámy *Modlitby za Bobbyho* (2009) v réžii Russella Mulcahyho v rámci cyklu filmov s LGBTI tematikou.

► www.tabacka.sk

24. jún ▶ 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

EuroFilmClub – Francúzsko: Camille Redouble

EUNIC je sieť medzinárodných kultúrnych inštitútov členských krajín Európskej únie, ktoré pôsobia v zahraničí a jeho cieľom je propagácia kultúrnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ v európskych aj iných krajinách. Vo svete existuje približne osemdesiat združení EUNIC, ktoré pôsobia vo sfére umenia, jazykov, vzdelávania a medzikultúrneho dialógu a spolupracujú s hlavnými kultúrnymi inštitúciami hostovskej krajiny. Združenie EUNIC v Bratislave v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom sa rozhodlo opäť ponúknuť filmový cyklus v rámci projektu EuroFilmClub a spropagovať tak kvalitnú európsku kinematografiu a zamyslieť sa nad témou našej spoločnej európskej kultúry. Druhý večer cyklu pripravil Francúzsky inštitút v Bratislave, ktorý uvedie film *Camille Redouble* (r. Noémie Lvovsky, 2012). Film

premietneme v pôvodnom znení s anglickými titulkami.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

26. jún ▶ 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Martin Šulík a pozorovateľ: Neha

Záverne, desiate stretnutie tretieho semestra vzdelávacieho programu Filmový kabinet bude venované najvýraznejšiemu zástupcovi slovenskej kinematografie deväťdesiatych rokov Martinovi Šulíkovi. V Československu (a neskôr aj v dvoch samostatných republikách) to boli roky, keď silná generácia novej vlny odchádza a očakáva sa príchod novej. Ukazuje sa, že nie je na čo nadviazať, pretože slovenská kinematografia je v existenčných a česká kinematografia v estetických problémoch. Jedinou výnimkou je tvorba režiséra Martina Šulíka, ktorá sa ukazuje ako esenciálna náhrada nedostatkov a tvorivě pokračovanie československej novej vlny. Vzniká tak unikátny fenomén kinematografie vnútri kinematografie, tvorcu schopného individuálnej výpovede. Filmový kabinet uvedie Šulíkov celovečerný debut *Neha* (1991).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

27. jún

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Best Of Fest Anča 2014

Po skončení medzinárodného festivalu animovaného filmu Fest Anča uvedie Kino Lumière to najlepšie z festivalového programu v podobe projekcie bloku víťazných filmov siedmeho ročníka. Predstavujú sa ocenené filmy v kategóriách krátka animácia, študentský film, videoklip, film pre deti a slovenská animácia.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

27. jún ▶ 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Ján Kadár

Ján Kadár sa s Elmarom Klosom zapísal do histórie československej kinematografie predovšetkým oscarovým filmom *Obchod na korze* (1965). Od sedemdesiatych rokov do svojej smrti, od ktorej v júni uplynie 35 rokov, žil a pracoval v USA. Pri príležitosti výročia jeho úmrtia bude uvedený titul *Túžba zvaná Anada* (1969), ktorý nakrútil takisto s Klosom, ako aj jeho dva samostatné krátke filmy *Sú osobne zodpovední za zločiny proti ľudskosti* a *Sú osobne zodpovední za zradu na národnom povstaní* (1946).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. – 29. jún

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Ozveny Art Film Festu 2014

Bezprostredne po skončení 22. ročníka medzinárodného filmového festivalu v Trenčianskych Tepliciach a Trenčíne sa v Kine Lumièere uskutočnia jeho ozveny. Posledný júnový víkend sa v Bratislave premietnu štyri reprezentatívne tituly aktuálneho ročníka Art Film Festu.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►**30. máj – 8. jún****MFF Transilvania, Cluj** (RUMUNSKO)

Festival uvedie filmy *Kým sa skončí táto noc*, *Boxer a smrť* a *Čert nespí* ako poctu režisérovi Petrovi Solanovi a koprodukčné tituly *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff) a *Líbánky* (r. J. Hřebek) v sekcii Fokus na českú kinematografiu.

► www.tiff.ro

3. – 8. jún**Animafest, Záhreb** (CHORVÁTSKO)

Premietanie animovaného seriálu *Mimi a Líza* (r. K. Kerekesová). ► www.animafest.hr

4. – 11. jún**Fokus: Súčasný slovenský film,****Skopje** (MACEDÓNSKO)

Reprezentatívna prehliadka slovenskej kinematografie s podtitulom *Obrazy a sny – Najoceňovanejšie slovenské filmy* uvedie celovečerné hrané tituly *Môj pes Killer* (r. M. Fornay, 2013), *Dom* (r. Z. Liová, 2011), *Kandidát* (r. J. Karásek, 2013), *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová, 2012), *Zázrak* (r. J. Lehotský, 2013), dokumenty *Slepé lásky* (r. J. Lehotský, 2008), *Ako sa varia dejiny* (r. P. Kerekes, 2009), *Osadné* (r. M. Škop, 2009) a animované snímky *V kocke* (r. M. Struss, 1999), *Štyri* (r. I. Šebestová, 2007), *Sneh* (I. Šebestová, 2013), *Kamene* (r. K. Kerekesová, 2010), *Posledný autobus* (r. I. Laučíková, M. Snopek, 2011), *Mesiac* (r. O. Rudavský, 2012), *tWINS* (r. P. Budinský, 2011), *Dust and Glitter* (r. M. Čopíková, V. Oberťová, 2011) a *Fongopolis* (r. J. Kožuch, 2014). Prehliadka sa uskutoční pri príležitosti 20. výročia nadviazania diplomatických vzťahov medzi Slovenskom a Macedónskom. Zúčastní sa na nej herečka Silvia Halušicová a strihač a producent František Kráhenbiel.

6. – 14. jún**16. ročník Festivalu nitrátových filmov, Belehrad** (SRBSKO)

Premietanie filmu *Štyridsaťštyri* (r. P. Bielik, 1957).

6. – 15. jún**Festroida festival, Setúbal** (PORTUGALSKO)

Premietanie filmov *Zázrak* (r. J. Lehotský) v sekcii First Works, *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes) v sekcii Man and His Environment, *Sneh* (r. I. Šebestová), *Pandy* (r. M. Vizár) a *Tanec tigra* (r. M. Repka) – všetky tri v sekcii Shorts from Europe.

► www.festroida.pt

9. – 13. jún**Slovenský filmový festival, Busan** (JUŽNÁ KÓREA)

Projekcia filmov *Tanec medzi črepinami* (r. Marek Ďapák), *Skalní v ofsajde* (r. J. Lacko), *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská), *Sedím na konári a je mi dobre* (r. J. Jakubisko) a *Nebo, peklo... zem* (r. L. Siváková).

9. – 14. jún**Medzinárodný festival animovaného filmu****Annecy** (FRANCÚZSKO)

Premietanie snímky *Sneh* (r. I. Šebestová).

► www.annecy.org

23. – 27. jún**Festival Avanca** (PORTUGALSKO)

Premietanie dokumentu *Stopy na hrebni* (r. P. Barabáš).

► www.avanca.com

25. – 28. jún**Dni slovenského filmu, Moskva** (RUSKO)

Filmová prehliadka s účasťou slovenských titulov *Babie leto* (r. G. Dezorz), *Kandidát* (r. J. Karásek), *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská), *Nickyho rodina* (r. M. Mináč), *V tieni* (r. D. Ondříček), *Cigáni idú do volieb* (r. J. Vojtek), *Mesiac* (r. O. Rudavský), *Momo* (r. T. Kuhn), *Pandy* (r. M. Vizár), *Sneh* (r. I. Šebestová). Na prehliadke sa zúčastnia producent Patrik Pašš a režisér Jonáš Karásek.

► www.mosfilm.ru

29. jún – 6. júl**Lubušké filmové leto, Łagów** (POĽSKO)

Premietanie filmov *Banický chlebiček* (r. R. Fábian), *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. P. Korec), *Homo Ciris* (r. J. Mináriková), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff), *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolenčík), *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes).

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Zuzana Sotáková**

Záber z filmu Dobrodružstvá princa Achmeda (1926) • FOTO: Fest Anča

Musíme si pohovoriť o animácii

► **Zuzana Sotáková**

„Bol som na Fest Anči minulý rok a bol to ten najkrajší zážitok môjho života. Prostredie je nádherné, ľudia sú milí, videl som najlepšie animované filmy v živote a ani párty sa tam nikdy nekončí,“ odkázal vo videopozvánke na tento ročník Fest Anče americký producent a scenárista Simpsonovcov Mike Reiss. A medzinárodný festival animovaného filmu chce rozmanitým programom dokázať, že nepreháňa.

Siedmy ročník Fest Anče, ktorý sa bude konať od 18. do 22. júna v Žiline, ponúkne desiatky filmov. Za pozornosť stojí napríklad celovečerná rodinná snímka *Chlapec a svet* (r. A. Abreu, 2013) o chlapcovi menom Cuca, ktorého vezme závan vetra na výlet naprieč celou Brazíliou. Divácky zážitok sľubuje aj najstarší zachovaný „animák“ *Dobrodružstvá princa Achmeda* (1926) od nemeckej režisérky Lotte Reiniger, o ktorej sa Jean Renoir vyjadril, že „sa narodila s kúzelnými rukami“. Hudobný producent Stroon k nemu skomponoval hudbu a odohrá ju naživo počas projekcie. Na plátno sa v slovenskej premiére dostane minuloročná snímka svetoznámeho režiséra Michela Gondryho *Je vysoký muž šťastný?* V animovanej konverzácii s Noamom Chomskym dostávajú myšlienky známeho lingvistu, filozofa a politického aktivistu pútavú formu vďaka kresleným vysvetlivkám aj originálnym otázkam.

Festivalu bude opäť dominovať medzinárodná súťaž animovaných filmov, do ktorej sa prihlásilo až 1 076 snímok zo 70 krajín. „Prišli nám oceňované filmy z animátorských veľmocí, akými sú Nemecko, Francúzsko, USA či Veľká Británia. No potešili nás aj zaujímavé veci z krajín s veľmi nízkou produkciou animákov, napríklad z Ekvádora, Nigérie či Kamerunu,“ uviedol dramaturg festivalu Maroš Brojo. Zo Slovenska prišlo až 44 animovaných filmov. „Domácu animáciu nechceme iba propagovať,

ale aj podporovať. V spolupráci s Literárnym fondom sme rozšírili ocenenia o Anča Slovak Award, kde víťaz získa cenu honorovanú sumou 600 eur,“ podčiarkla riaditeľka Fest Anče Eva Pavlovičová. Ocenenie si odnesie jeden z desiatich nominovaných filmov z domácej produkcie. Tendenciu podporiť slovenskú animovanú tvorbu potvrdzuje aj fórum s názvom We Need To Talk About Animation (Musíme si pohovoriť o animácii – pozn. red.). Jeho cieľom je otvorená diskusia a výmena skúseností z oblasti výučby animovanej tvorby.

Okrem hlavnej ceny Anča Award a ceny pre domáci film odovzdávajú na festivale aj ceny za najlepší študentský film, najlepší videoklip a najlepší animovaný film pre deti.

Paralelne s Fest Ančou sa uskutoční podujatie Game Days. „Cieľom je zoznámiť našich návštevníkov s domácou videohernou tvorbou. Mnohí sa totiž nazdávajú, že u nás v oblasti hier nevzniká takmer nič. Opak je však pravdou. Tvorba hier na Slovensku zažíva v posledných rokoch veľký boom. Ani v minulosti sme na tom neboli zle, nápady nám nikdy nechýbali,“ myslí si Maroš Brojo. Počas festivalu sa návštevníci stretnú aj so zahraničnými hosťami, napríklad s londýnskym animátorom Maxom Hattlerom, so švajčiarskym tvorcom animovaných filmov Georgom Schwizgebelom alebo so skladateľom Olavom Levrikom. Pripravené sú i zaujímavé workshopy, diskusie a koncerty. ▲

Tim Roth vo filme Alana Clarka Made in Britain ■ FOTO: AFF

Sedem dní s filmom

► Zuzana Sotáková

Prvé známe mená hostí i ocenených, filmové novinky v dvanástich sekciách, cinepassy v obehu... Art Film Fest onedlho štartuje svoj 22. ročník a jeho organizátori presúvajú hlavné festivalové dianie späť do Trenčianskych Teplíc. Počas siedmich dní (21. – 27. júna) sa k divákovi dostanú okrem noviniek aj filmy takmer zabudnutého anglického režiséra Alana Clarka. Samozrejme, chýbať nebudú ani slovenské tituly.

Návštevníkov tohtoročného Art Film Festu čaká niekoľko pozitívnych zmien. Jadrom festivalu sa znovu stane kúpeľné mestečko Trenčianske Teplice, čo vráti do „kinohry“ povestnú Kúpeľnú dvoranu. „Vďaka festivalovým kontaktom a progresu technologickej bázy budeme aj tu uvádzať plnohodnotné DCP projekcie. A k tomu pridáme od minulého roku zdigitalizované kino Prameň – tento rok premiérové aj s novými sedadlami –, vyhovujúce a variabilnejšie ubytovacie možnosti, integrálne sprievodné podujatia a celkovo podmanivejšiu atmosféru. Je jasné, že prevaha návštevníkov sa prirodzene sústreďí do Trenčianskych Teplíc. Ale, samozrejme, viac kín a premietacích kapacít ponúkame opäť v Trenčíne,“ približuje riaditeľ Art Film Festu Peter Nágel. Kinostan, ktorý bol kedysi súčasťou

festivalového diania, sa napriek úsiliu organizátorov nepodarilo zabezpečiť.

Ďalšou zmenou prejde rezervácia lístkov. „Ako výraznú novinku by som spomenul on-line rezerváciu pripravených projekcií. To znamená, že po prevzatí cinepassu bude mať každý návštevník možnosť zaregistrovať sa na webovej stránke festivalu a následne si zarezervovať niekoľko predstavení denne v ktoromkoľvek kine a meste,“ zdôrazňuje Nágel. Návštevníci sa tak oproti minulým ročníkom dostanú na festivalové filmy jednoduchšie a rýchlejšie. Program bude mať dvanásť sekcií – dve súťažné (medzinárodné súťaže hraných a krátkych filmov) a desať nesúťažných, medzi ktorými sú napríklad Európske zákutia, Láska a anarchia, Okolo sveta, Prísľuby z Východu alebo Profil: Alan Clarke. „Pro-

fil Alana Clarka prejedukujem ako objav nášho festivalu. Ide totiž o takmer zabudnutého anglického tvorca, ktorý v sedemdesiatych rokoch tvoril spolu s Kenom Loachom, Mikom Leighom a Stephenom Frearsom extraligu britskej kinematografie,“ hovorí Peter Nágel. Tohto úprimného a odvážneho tvorca vyzdvihuje aj zostavovateľ sekcie Daniel Vadocký: „Nekompromisne a miestami veľmi provokatívne prezentoval rôzne druhy extrémizmu a fanatismu – výtržnosti futbalových fanúšikov, terorizmus v Severnom Írsku, život mladistvých delikventov v polepšovniach či nemožnosť prispôbenia sa radikálnych skinhedov spoločenským normám.“

Návštevníci nájdu v programe aj obľúbenú sekciu Prísľuby z Východu, v rámci ktorej si môžu pozrieť trebárs komédiu o láske k jedlu, poctu klasickému yakuza filmu či sarkastický pohľad na rodinné hodnoty. Do sekcie sa dostali filmárske stálice, ako je hongkonský režisér Pang Ho-cheung či Gareth Evans, ktorý síce pochádza z Walesu, ale Art Film Fest premietne jeho tretí indonézsky film *Prepadovka 2*. „Objavom, ktorý nám robí veľkú radosť, je práve Gareth Evans a jeho stály herec v hlavnej úlohe Iko Uwais. Radi hovoríme, že aj vďaka Art Film Festu sa ich snímky dostali do povedomia v našom regióne,“ hovorí jedna zo zostavovateľiek sekcie Kristína Aschenbrennerová. „Evans sa našiel v akčnom filme. V *Prepadovkách* prezentuje indonézske bojové umenie *pencah silat*, no dá sa tu hovoriť aj o univerzálnejších témach od dospievania po boj s organizovaným zločinom. Od filmu k filmu možno u Evansa sledovať prepracovanejšie svety a vzťahy medzi postavami, v *Prepadovke 2* sú to najmä vzťahy v polícii, v mafii a medzi nimi.“ Aschenbrennerová v súvislosti so sekciou Prísľuby z Východu upozorňuje aj na japonského režiséra Siona Sona (v programe má film *Do poslednej klapky*) a hongkonského tvorca Danteho Lama (*Neprozriteľný*).

Vzhľadom na tohtoročné výročia začiatkov oboch svetových vojen pripravili organizátori festivalu sekciu Téma: Vojna a film, v ktorej nebudú chýbať ani reflexie Slovenského národného povstania.

Domáce tituly sa síce nedostali do žiadnej zo súťaží Art Film Festu, ale opäť im bude venovaná samostatná sekcia Slovenská sezóna. Tá predstaví sedem dlhometrážnych filmov, z ktorých väčšinu už diváci môžu poznať z kín. „Prevahu majú dokumenty. Zatiaľ čo Všetky moje deti Ladislava Kaboša sa s vyše 23-tisíc divákmi stali najúspešnejším domácim do-

kumentom v ére samostatnosti, animovaný dokument Felvidék – Horná zem Vladislavy Plančíkovej sa stal prvým úspešným crowdfundingovým projektom zameraným nie na produkciu, ale na distribúciu filmového diela. Konkrétne na podporu jeho cesty za divákmi na miesta, kde nemajú kino. Druhý celovečerný projekt Patrika Lančariča Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom úspešne putuje po Slovensku a usiluje sa o zahraničné festivaly,“ ozrejmjuje zostavovateľ sekcie Miro Ulman. Vo výbere sa ocitol aj poviedkový film *Slovensko 2.0*, o ktorom sa veľa diskutuje a ktorý na festivale uvedie jeho producent Mátýás Priker. „Novinka Miloslava Luthera Krok do tmy má distribučnú premiéru pár dní pred začiatkom Art Film Festu, a tak jedinou premiérou bude dlhometrážny film Róberta Slováka Prvý slovenský horor. Vznikol podľa skutočného príbehu producenta, ktorý sa snažil vyprodukovať prvý slovenský horor Fabrika smrti, no napokon ho nedokončil,“ dodáva Ulman. Práve tento paradokment tipuje Nágel ako highlight sekcie. Špeciálnou súčasťou Slovenskej sezóny bude premietanie digitálne reštaurovaného filmu *Boxer a smrť* z DCP nosiča ako pocta režisérovi Petrovi Solanovi k jeho nedožitým 85. narodeninám.

Z ťahákov svetovej kinematografie uvedie Art Film Fest napríklad novinky Romana Polanského (*Venuša v kožuchu*), Antona Corbijna (*Najhľadanejší muž*), Jamesa Franca (*Božie dieťa*), Davida Gordona Greena (*Joe*), Kelly Reichardt (*Nočné pohyby*), Kim Ki-dukua (*Möbius*), Tsai Ming-lianga (*Túlaví psi*) alebo Lukasa Moodyssona (*Sme najlepšie!*).

Na festivale sa už tradične udelia aj ceny Hercova misia a Zlatá kamera. Prvým tohtoročným laureátom Hercovej misie bude jeden z najobsadzovanejších českých hercov a niekoľkonásobný držiteľ Českého leva Ivan Trojan, ktorý sa zaskvel vo filmoch *Samotáři*, *Príbehy obyčajného šialenstva*, *V tieni* či aktuálne v titule *Hořící keř*. Cenu Zlatá kamera si prevezme scenárista Ondrej Šulaj, ktorý spolupracoval s režisérmi ako Dušan Hanák (*Tichá radosť*, 1985), Dušan Trančík (*Pavilón šeliem*, 1982), Miloslav Luther (*Štek*, 1987), Štefan Uher (*Správca skanzeny*, 1988) či Martin Šulík (*Neha*, 1991; *Všetko čo mám rád*, 1992; *Záhrada*, 1995; *Orbis Pictus*, 1997).

Aktualizované informácie o festivale nájdete na www.filmsk.sk aj na www.artfilmfest.sk. ▲

PREMIÉRA: 19. 6. 2014

Ako si vycvičiť draka 2

(**How to Train Your Dragon 2**, USA, 2014) slovenské titulky (DCP 2D) + slovenské titulky a slovenský dabing (DCP 2D + DCP 3D), ŠUP, 105 min., MP, DOBRODRUŽNÝ ANIMOVANÝ FILM
RÉŽIA: Dean DeBlois

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Daniel Fischer, Kristína Sviteková, Ivo Gogál, Peter Rúfus, Marek Fašiang, David Hartl, Ondrej Kaprálik
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Druhý diel trilógie sa vracia do vzrušujúceho fantastického sveta, v ktorom žije Viking Štikút a jeho verný drak Bezzubý. Nerozlučná dvojica sa chce postarať o mier, ale na záchranu budúcnosti ľudí a drakov pred mocichtivým Dragom nebudú stačiť sami.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Black Block

(**Black Block**, Taliansko, 2011) blu-ray + DVD, 76 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY FILM

RÉŽIA: Carlo A. Bachschmidt
ÚČINKUJÚ: Lena Zuhke, Chabi Noqueras, Michael Gieser, Niels Martensen, Daniel McQuillan
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Celovečerný dokument sa vracia k prvým obetiam policajného násilia počas 27. konferencie skupiny G8 v Janove roku 2001. Aktivisti Lena, Niels, Chabi, Mina, Dan, Michael a Muli odhaľujú bolestivé detaily z vtedajších demonštrácií, keď ich policajti surovo zbili a nechali nepospas osudu.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Bony a klid 2

(**Bony a klid 2**, Česko, 2014) DCP 2D, 90 min., MP 12, ČESKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Vít Olmer
HRAJÚ: Jan Potměšil, Veronika Jeníková, Roman Skamene, Jakub Prachař

DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Patrieli im ulice v centre Prahy, zarábali veľa peňazí a divoko ich mňali. Čo však robí partička niekdajších vekslákov dnes? Z väzenia sú vonku už dlho. Svet kšeftov s valutami a bonmi je už dávno preč, ale rýchle peniaze sa dajú zarobiť aj dnes. Len treba vedieť, ako na to.

PREMIÉRA: 12. 6. 2014

Krok do tmy

(**Krok do tmy**, Slovensko, 2014) DCP 2D, 120 min., MN 15, MILOSTNÁ DRÁMA

RÉŽIA: Milošlav Luther

HRAJÚ: Marko Igonda, Monika Haasová, Miroslav Donutil, Péter Nádasdi, Ady Hajdu, Attila Mokos, Marián Gejšberg, Boris Farkaš

DISTRIBÚTOR: Continental film

Dramatický príbeh z obdobia päťdesiatych rokov, keď sa lámal nielen ľudské životy, ale aj charaktéry, ponúka možnosť vyrovať sa s našou minulosťou. Rozprávanie stojí na individuálnych osudoch ľudí blúdiacich v labyrinte zložitých povojnových čias.

► O filme čítajte viac na stranách 18 – 19 v rozhovore s M. Lutherom.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Na hrane zajtrajška

(**Edge of Tomorrow**, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 113 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Doug Liman
HRAJÚ: Tom Cruise, Emily Blunt, Bill Paxton, Jeremy Piven

DISTRIBÚTOR: Continental film

V blízkej budúcnosti mimozemská rasa tvrdo zasiahne Zem a nevie ju poraziť žiadna z pozemských armád. Williama Cagea, podplukovníka bez bojových skúseností, náhle nasadia do akcie. Zabijú ho o pár minút, no on akoby zázrakom oživa na začiatku toho istého dňa. Opäť ho čaká boj a smrť. Znova a znova. A s každým novým pokusom sa zlepšuje.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Na vine sú hviezdy

(**The Fault in Our Stars**, USA, 2014) DCP 2D, 125 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Josh Boone

HRAJÚ: Shailene Woodley, Ansel Elgort, Nat Wolff, Willem Dafoe, Laura Dern

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Svojrýchnych tínedžerov Hazel a Augustu spája záľuba v čiernom humore, v opovrhovaní konvenciami a láska. Ich vzťah je výnimočný aj vďaka miestu, kde sa stretli. Zamilovali sa totiž počas sedení v podpornej skupine na boj s rakovinou.

PREMIÉRA: 27. 5. 2014

Dobrý človek

(**Dobrý človek**, Slovensko, 2013) blu-ray + DVD, ŠUP, 62 min., MN 15, SLOVENSKY A MAĎARSKY SO SLOVENSKÝMI TITULKAMI, KOMÉDIA

RÉŽIA: Csaba Molnár
HRAJÚ: László Jakubecz, Éva Bándor, Attila Mokos, Géza Benkó, István Olász, Judit Bárdos, Mátyás Dráfi

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Mladý elektroinštalatér Zoltán žije v Komárne jednoduchým a bezproblémovým životom, ktorý sa zmení, keď ho zrazí auto. V sne sa mu zjaví strážny anjel, ktorý mu dá druhú šancu na život – pod podmienkou, že sa mu podarí za tri dni zlepšiť život minimálne trom ľuďom.

► O filme čítajte viac na stranách 16 – 17.

PREMIÉRA: 12. 6. 2014

Grace – Kňažná z Monaka

(**Grace of Monaco**, Francúzsko/USA/Belgicko/Taliansko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 103 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Olivier Dahan
HRAJÚ: Nicole Kidman, Tim Roth, André Penvern, Milo Ventimiglia, Parker Posey, Paz Vega

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Film o hollywoodskej legende Grace Kelly, ktorá sa vzdala svojej oslávnej hereckej kariéry a vydala sa do úplne neznámeho sveta, kde sa po boku svojho manžela Rainiera III. stala monackou kňažnou. Snímka uvádza diváka do obdobia, keď Grace dostala ponuku vrátiť sa do Hollywoodu.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Khumba

(**Khumba**, Južná Afrika, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 85 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ

RÉŽIA: Anthony Silverston
V SLOVENSKOM ZNENÍ: Milan Rúfus, Peter Kollárik, Dušan Jamrich, Štefan Skrúcaný, Lubomír Višňovský

DISTRIBÚTOR: Continental film

Khumba nie je obyčajná zebra, narodil sa totiž spolovice pruhovaný a spolovice biely. Práve pre svoj výzor je vystavený posmeškom svojho stáda, ktoré ho nakoniec na čele s jeho otcom vyženie. Pre Khumbu sa začína dobrodružstvo spojené s hľadáním chýbajúcich pruhov.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Následky lásky

(**Le conseguenze dell'amore**, Taliansko, 2004) DVD, ŠUP, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KRIMINÁLNA DRÁMA

RÉŽIA: Paolo Sorrentino

HRAJÚ: Toni Servillo, Olivia Magnani, Adriano Giannini, Antonio Balerio, Gianna Paola Scaffidi

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Päťdesiatnik Titta vedie extrémne nudný život v jednom švajčiarskom hoteli. Jeho každodenný rytmus však naruší láska a všetky „problémy“, ktoré s ňou prichádzajú. Jeho doterajší život, plný samoty, ticha, vyfajčených cigariet a prázdnych pohárov v hotelovom bare, sa zrazu radikálne zmení.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Nech žije sloboda!

(**Viva la libertà**, Taliansko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 93 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA

RÉŽIA: Roberto Andò
HRAJÚ: Toni Servillo, Valerio Mastandrea, Valeria Bruni Tedeschi

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Predseda najsilnejšej opozičnej politickej strany Enrico Olivieri je na pokraji krízy. Preferencie jeho strany klesajú a voľby sa blížia. Jednej noci Enrico zmizne a na scénu sa dostáva jeho dvojča – dôvtipný filozof, ktorý trpí bipolárnou depresiou, je pravým opakom svojho brata.

► Recenziu filmu nájdete na stranách 28 – 29.

PREMIÉRA: 12. 6. 2014

Posledný vrchol

(**La última cima**, Španielsko, 2010) DCP 2D, 82 min., MP, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENT

RÉŽIA: Juan Manuel Coto

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Posledný vrchol predstavuje vzorového kňaza – Španiela Pabla Domíngueza Prieta, ktorý bol veľkým fanúšikom horolezectva. Vedel, že zomrie mladý, a prial si, aby to bolo v horách. Odovzdal svoj život Bohu a Boh jeho ponuku prijal. Kňaz zomiera ako 42-ročný pri zostupe z hory Moncayo.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Radio Alice

(*Lavorare con lentezza*, Taliansko/Francúzsko, 2004) blu-ray + DVD, 111 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Guido Chiesa **HRAJÚ:** Afterhours, Marco Luisi, Tommaso Ramenghi, Valerio Binasco

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Taliansko, sedemdesiate roky, obdobie triedneho boja a tvorivej anarchie. Dvaja kamaráti Squala a Pela žijú v robotníckej štvrti a nudu i nedostatok peňazí riešia dočasnými brigádami. Neustále však snívajú o úniku z každodennej reality. Až raz naďabia na undergroundové Rádio Alice...

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Skvelý deň

(*Un giorno perfetto*, Taliansko, 2008) blu-ray + DVD, ŠUP, 105 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Ferzan Ozpetek **HRAJÚ:** Isabella Ferrari, Valerio Mastandrea, Valerio Binasco, Nicole Grimaudo, Federico Costantini

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Ražinovaná psychologická analýza dvoch manželských párov, ktorých vzťahy rozožiera brutalita a slepý hon za politickou kariérou. Jedného dňa však všetci štyria vyložia na stôl karty, s ktorými uhrali svoje doterajšie životy, a snažia sa nad nimi i nad sebou samými znovu získať stratenú kontrolu. Aj za cenu zrady milovaných.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Štyrikrát

(*Le quattro volte*, Taliansko/Nemecko/Švajčiarsko, 2010) blu-ray + DVD, 88 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Michelangelo Frammartino

HRAJÚ: Giuseppe Fuda, Bruno Timpano, Nazareno Timpano **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Druhá celovečerná snímka talianskeho architekta a filmára Michelangela Frammartina je zasadená do takmer vyludnených častí južného Talianska. Predkladá divákovi podmanivú poetickú víziu o neustálom cykle života, prírody a tradícií odľahlých miest.

PREMIÉRA: 5. 6. 2014

Vlhké miesta

(*Feuchtgebiete*, Nemecko, 2013) DCP 2D + DVD, ŠUP, 109 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: David Wnendt **HRAJÚ:** Carla Juri, Christoph Letkowski, Meret Becker, Axel Milberg, Marlen Kruse

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Osemnásťročná Helen rada experimentuje. Najmä v sexe. A v oblasti hygieny má takisto niekoľko vlastných svojráznych teórií. Okolie šokuje svojou úprimnosťou a s „pokrvnou sestrou“ Corinnou porušujú jedno spoločenské tabu za druhým. Film je adaptáciou knižného bestselleru Charlotte Roche.

PREMIÉRA: 12. 6. 2014

Všetky cesty vedú do hrobu

(*A Million Ways to Die in the West*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 116 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Seth MacFarlane **HRAJÚ:** Charlize Theron, Seth MacFarlane, Amanda Seyfried, Liam Neeson, Neil Patrick Harris, Giovanni Ribisi

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Keď pastier oviec Albert vycúva zo súboja, vyviazne síce so zdravou kožou, ale príde o snúbenicu, ktorá sa s takým zbabelcom nemieni zahadzovať. Stratenú dôstojnosť a odvahu nachádza až vďaka záhadnej kráske, ktorá sa znenazdajky objaví v meste. Hlavnú úlohu hrá Seth MacFarlane, ktorý je aj autorom scenára a režisérom filmu.

PREMIÉRA: 19. 6. 2014

WTF

(*N'importe qui*, Francúzsko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 81 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Raphaël Frydman **HRAJÚ:** Rémi Gaillard **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Už roky stvára francúzsky komik Rémi Gaillard vylomeniny, ktoré majú vďaka internetu svetový úspech. Po naliehaní okolia, že by sa z neho mal už konečne stať „niekto“, vezme svoju tehotnú priateľku, usadí sa na predmestí a nájde si stabilnú prácu. Pokušeniam odoláva, až kým sa nestretne so svojím najväčším fanúšikom...

PREMIÉRA: 26. 6. 2014

Transformers: Zánik

(*Transformers: Age of Extinction*, USA, 2014) SLOVENSKÉ TITULKY/ČESKÝ DABING (DCP 2D), ČESKÝ DABING (DCP 3D), ŠUP, 140 min., MP, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Michael Bay **HRAJÚ:** Mark Wahlberg, Jack Reynor, Nicola Peltz, Stanley Tucci

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

S Transformermi sa tentoraz stretáva automechanik Cade a jeho dospievajúca dcéra z texaskej farmy. Od tragických udalostí, ktoré na konci tretieho dielu zničili polovicu Chicaga, uplynuli dva roky a Transformers sú odvtedy na čiernej listine. Cade a jeho dcéra sa na nej objavujú takisto...

► Zuzana Sotáková a Miro Ulman

ASFK chystá na jún dva semináre

Vzdelávací projekt Nové kino, ktorý organizuje Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK), pokračuje v júni už tretím seminárom. Uskutoční sa 5. a 6. júna v Krpáčove a jeho témou bude kvalita programu a propagácie – dramaturgia kina, programové formáty a filmová prehliadka, festival, seminár ako špecialita v programe kina a marketing. Sériu seminárov, ktorá sa rozbehla vo februári a potrvá až do novembra 2014, je venovaná slovenským kinárom a pracovníkom kín s cieľom sprostredkovať im praktické informácie z oblasti prevádzkovania a programovania kina. Prvý seminár sa konal v Bratislave, druhý prebehol v Trenčíne a tretí sa bude rovnako ako oba predošlé konať za účasti odborníkov z rôznych oblastí slovenskej i českej audiovizie. Nové kino priniesie do konca roka ešte dva semináre: 23. septembra sa v Bratislave uskutoční seminár s témou Finančný a právny rámec prevádzky kina a postprodukcia a posledný piaty workshop sa bude konať

Kinami sa pohybujú zombie slovenskej výroby

Osemdesiate roky, Slovensko. Zväzčky v rovnošatách s krátkymi sukňami, vyzbrojené sekerou a samopalom, bojujú proti desiatkam krvilačných zombi, ktorí sa nakazili sovietskym bojovým plynom, a proti šíalenému školníkovi v útrobach zamknutej školy. Popri súbojoch si stihnú vybaviť zopár žiarlivostných výstupov. Presekajú sa s tými, čo prežili, von? Odpoveď treba hľadať v novom slovenskom bečkovom horore *Socialistický Zombi Mord* (2013), celovečernom nízkorozpočtovom filme partie nadšencov, ktorí začali nakrúcať v roku 2006 a 25. apríla 2014 predstavili výsledok. Odvtedy sa už ich film dostal do niekoľkých kín, hoci na základe úsilia samotných tvorcov, nie distribučných spoločností. V júni sa má snímka režisérkej trojice Rastislav Blažek, Peter Čermák a Zuzana Paulini premietiť v kine Mier v Nových Zámkoch (3. jún), v Kine Lumière v Bratislave (10. a 11. jún), v kine Mier v Modre (12. jún) a v peziňskom Amfíku (14. jún). Horror uvedie aj Art Film Fest v rámci sekcie Nočná prehliadka. Vo filme účinkujú neprofesionálni herci, no obsahuje aj náročnejšie trikové scény (napríklad s bojovými vrtníkmi) a o digitálnu postprodukcii sa postarali profesionáli.

► dan

od 13. do 14. novembra v Martine na tému Kvalita propagácie a priestoru a 3D technológia v kine.

Prvý júnový víkend bude tradične patriť jarnému programovaciemu semináru, ktorý je pracovným stretnutím zástupcov filmových klubov zaregistrovaných v ASFK. Pravidelné stretnutia „klubistov“ organizuje ASFK dva razy do roka na jar a na jeseň už od roku 1993. Tohtoročný jarný seminár sa bude konať od 6. do 8. júna v Krpáčove a počas neho sa uskutočnia prednášky, lektorské úvody k filmom a odborné besedy spojené s premietaním zahraničných aj slovenských noviniek. Účastníci seminára tu uvidia aj dokumentárny film *50 výročie filmového klubu* o pôsobení najstaršieho filmového klubu na Slovensku, ktorý je v Banskej Bystrici. Zástupcovia ASFK predstavujú nový vzdelávací projekt Filmový kabinet deťom. Programovacie semináre, na ktorých sa zúčastňujú aj slovenskí tvorcovia a zahraniční hostia, sú jediným kontinuálne organizovaným podujatím na tvorivo-pracovnú diskusiu v oblasti klubového hnutia v SR.

► er

FOTO: Film Europe

O Zoltánovej misii v Komárne

► Róbert Pospíš (filmový publicista)

Do našej kinodistribúcie sa začínajú dostávať aj práce študentov filmových škôl a je to tak dobre. Neošúchaný pohľad mladého filmára potrebuje svoje publikum a každá nová generácia tvorcov sa musí konfrontovať s predchádzajúcou. Bakalársky film režiséra Csaba Molnára upúta už svojím jednoduchým a výstižným názvom. **Dobry človek** znamená osobu, ktorú čaká nevyhnutný konflikt s realitou. Molnár však posunul typický námet do inej roviny – do komicko-tragického príbehu elektroinštalatéra Zoltána pridal postavu anjela a obyvateľov mestečka, z ktorého sa vytratilo šťastie. **Dobry človek** sa dostal do kín už 27. mája.

„Je to môj bakalársky film a magisterský kamera- mana Lukáša Terena, takže to bolo do istej miery zadanie. Museli sme ho natočiť, inak by sme nedokončili ročníky. Začal som teda s dramaturgičkou Jókaiho divadla v Komárne Emese Varga – mojou veľmi dobrou kamarátkou – písať taký krátky hravý ironický príbeh o tom, ako my tam na juhu žijeme. A potom ma skoro vyhodili zo školy, musel som opakovať ročník. Zrazu sme mali pol roka navyše, aby sme napísali scenár. Do filmu tak priduli ďalšie témy, napríklad Spoluzitíe Maďarov a Slovákov, celkovo spoznanie ľudí na Slovensku, politika, túžba odísť z tejto krajiny a mi-

lión iných vecí. Keď človek píše svoje prvé filmy, vždy chce do nich dať všetky svoje veľkolepé múdre myšlienky naraz,“ objasňuje vznik filmu Csaba Molnár.

Študentský film s výborným hereckým obsadením nie je samozrejmosťou. **Dobry človek** sa môže pochváliť osvedčenými tvármi, vychádzajúcou hviezdou aj „nehercom“, ktorý vyštudoval Vysokú školu múzických umení (VŠMU). „Väčšina hercov, ako Attila Mokos, Judit Bárdos či Gejza Benkő, sú moji známi. Poznal som ich celkom dobre aj pred natáčaním a filmové postavy som písal priamo pre nich. Viem, že napríklad Éva Bandor vie ne-

skutočne sexi zahrať depresívne, ironické postavy. Ale ona vie vlastne zahrať hocičo. S takými hercami bola úžasná práca. Dobrého človeka však stváraňuje neherec, ktorý vyštudoval VŠMU a potom už nikdy nehral. Volá sa László Jakubecz a je to ozajstný dobrý človek!“ Samotné nakrúcanie prebiehalo šesťnásť dní v Komárne a jeden deň v bratislavskom školskom ateliéri. „Smutné je, že väčšina komárňanských lokácií, kde sme točili, už neexistuje. Obchody skrachovali, krčmy pozatvárali... Náš film je trošičku aj o tom. Vždy ma mrzelo, že také mesto ako Komárno – krásne a plné možností – musí stagnovať v takom zlom stave, v akom je teraz,“ dopĺňa Csaba Molnár. „Prekvapilo ma, že nálada filmu, mesta a aj samotný príbeh zúfalých, no smiešnych obyvateľov mestečka začali mať taký vplyv na členov štábu, že sa nakoniec už aj oni cítili tak, akoby boli v jednej rozprávke. Točenie filmu bol veľmi krásny zážitok,“ opisuje pracovnú atmosféru režisér a scenárista snímky.

Autonehoda ako šanca na nový život. Zoltán dostáva od svojho anjela jedinú podmienku – musí za tri dni zlepšiť život minimálne trom obyvateľom mestečka. „Ten zvláštny, spomalený, milý životný štýl, ktorý je vo filme, v tom prostredí skutočne existuje a to je dôvod, prečo sa Dobrého človeka oplatí vidieť. Vela ľudí si bude myslieť, že sme si to vymysleli, ale keby tam na juhu žili aspoň niekoľko mesiacov, boli by prekvapení, do akej miery sa mýlili.“ Poetiku svojho študentského filmu opisuje tvorca formulkou „Amélia z Montmartru

meets Aki Kaurismäki v Komárne“. „Povedal by som, že formálne ma najviac inšpirovali tvorcovia ako Woody Allen, Aki Kaurismäki a Wes Anderson. A keď sme už pri tom, tak celú moju tvorbu inšpiruje existencia herca Billa Murraya,“ dodáva k otázke inšpirácie mladý filmár. Prečo by sa teda mali na Molnárovho **Dobrého človeka** vybrať diváci, ktorí dávajú šancu mladému slovenskému filmu? „Všade, kde sa film premietal, som videl ľudí odchádzať z kinosály s úsmevom. Bud' to bolo preto, lebo sa tešili, že sa to už vďaka Bohu skončilo, alebo skôr preto, že sa im to aspoň trošičku páčilo, niečo im to dalo. Prajem si teda, aby náš film mal možnosť stretnúť sa s takými divákmi, aby našiel svoje obecenstvo. Lebo Dobry človek je film vyslovene pre divákov.“

Režisér Csaba Molnár zároveň zdôrazňuje „študentskú“ povahu svojho filmu. Diváci by teda mali očakávať trochu odlišný zážitok ako pri bežnom kinofilme skúsených profesionálov, ktorí mávajú k dispozícii aj vyšší rozpočet. V prípade **Dobrého človeka** budú okrem iného svedkami hľadania výrazu, vlastného štýlu tvorcov, experimentovania i autorskej sebaironie. To všetko sa napokon môže ukázať ako pridaná hodnota snímky. ◀

Dobry človek (r. Csaba Molnár, Slovensko, 2013)

- CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 7 000 eur (podpora AVF: 5 500 eur, finančný vklad VŠMU: 1 100 eur)
- POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSÝCH KINÁCH: V čase uzávierky Film.sk boli naplánované 4 blu-ray disky a 4 DVD nosiče. ▪ JÚNOVÉ PROJEKČIE FILMU V KINE LUMIÈRE: 3. 6. (20.40), 6. 6. (16.30), 7. 6. (20.30), 9. 6. (19.00), 21. 6. (21.00)

FOTO: Film Europe

Monika Haasová a režisér Miloslav Luther pri nakrúcaní ■ FOTO: Trigon Production/Róbert Kňažko

Stále aktuálna minulosť

► Veronika Pavlíková (filmová publicistka)

Historická dráma z obdobia Slovenského národného povstania a päťdesiatych rokov, ktorá sa však svojou výpoveďou o láske, narušených vzťahoch a morálnej kríze ľudí, dotýka problémov súčasníkov. Aj taký je nový film Miloslava Luthera *Krok do tmy*, ktorý voľne nakrútil podľa novely Alfonza Bednára *Rozostavaný dom*. V slovenských kinách má premiéru 12. júna. O autorských zámeroch a o vzniku filmu hovorí jeho režisér a spoluscenárista Miloslav Luther.

Čo vás zaujalo na diele Alfonza Bednára *Rozostavaný dom* a prečo ste si práve túto novelu vybrali pre svoj nový film?

– Moja spomienka na pána Bednára je dodnes živá. Pred 35 rokmi som debutoval filmom *Ráno pod mešiacom* práve podľa jeho scenára. Bol to pre mňa šťastný a prelomový okamih, ktorým som postúpil z televíznej tvorby na kinematografickú. Počas celého svojho filmárskeho života, ktorý *Krokom do tmy* završujem, som nakrúcal výhradne veci, ktoré mali vnútornú silu pomôcť divákovi pochopiť, čo sa v zradnom a chaotickom svete okolo neho vlastne odohráva. V tomto zmysle nám Bednárova novela *Rozostavaný dom*, ktorú prvý raz vydal v roku 1956, ponúkla výnimočne bohatý filmový materiál. Keď som si ju pred rokmi prečítal, bol som zaskočený jej otvorenosťou. Bola v príkrom rozpore s pokriveným obrazom autorskej neslobody v tých časoch, ktorý sa nám nanucuje. Iste, v novele cítiť zábrany a opatrnosť pred politickým cenzorom, ale napriek tomu podáva odvážnu reflexiu života v našej ťažko skúšanej krajine. Film *Krok do tmy* však nie je adap-

táciou Bednárovej novely. Autorskou fabuláciou voľne rozvíjame jej podstatné dejové a významové motívy. Cez osudy našich antihrdinov dopovedáme to, čo Bednár vo svojej dobe nemohol. Dnes je povinnosťou filmu poskytnúť najmä slovenskému divákovi hlbšiu, protirečivejšiu, menej insitnú reflexiu spoločnosti, než aká sa mu bežne ponúka. A nielen tej z päťdesiatych rokov...

Čím je podľa vás príbeh zo Slovenského národného povstania a z päťdesiatych rokov aktuálny aj dnes?

– *Krok do tmy* rozpráva predovšetkým o rozjatre-nom svedomí mladých ľudí, ktorí sa nedokážu vyrovnáť so svojou minulosťou, ale ani s prítomnou existenciou. S tým, čoho sú nedobrovoľnými svedkami, ale aj prispôsobivými aktérmi. Mám dojem, že dnešní mladí ľudia sú v podobnej morálnej kríze. Naš film však nie je primárne o Povstaní a politických pomeroch. Hovorí o láske a narušených vzťahoch, o schopnosti precítiť morálne zblúdenie blízkykh. Ponúkame rozkošatený, takmer románový príbeh skupiny ľudí, ktorí majú spoločnú krvavú povstaleckú minulosť a v nových pomeroch ju buď oportún-

ne využívajú pri budovaní kariéry, alebo ju napriek existenčnému ohrozeniu odmietajú. Postoje dnešných mladých ľudí v súčasnej realite, hoci nekruvavej, nie sú v zásade iné.

Do hlavnej úlohy ste obsadili Marka Igonda. Čím vás presvedčil?

– Kto si pozrie *Krok do tmy*, pochopí, prečo stvárňuje hlavnú postavu práve Marko. Podľa mňa obdivuhodne.

Hlavné ženské úlohy hrajú Monika Haasová a Kristýna Boková. Ako prebiehal ich výber?

– Monika Haasová už ako dieťa v televíznej *Bambulke* dojívala svojou bezprostrednosťou a čístitou. Dnes je zrelá žena, matka dvoch detí, to druhé sa jej narodilo počas realizácie filmu. V tom ju napodobnili ďalšie dve protagonistky – Kristýna Boková a Lucia Jašková. Už z toho vidno, ako dlho a ťažko film vznikal. Monike som ponúkol jednu z dvoch hlavných ženských rolí bez dlhého premýšľania. Jej múzický talent som si overil pri minisérii *Koniec veľkých prázdnin*, kde vytvorila s rovnakým citom a so spontánnou krehkosťou ako v detstve sugestívnu postavu dospievajúceho dievčaťa. Hoci prešlo dvadsať rokov, počas ktorých Monika cestovala po svete a profesionálne sa venovala najmä tanečnému divadlu, dokázala dať postave Evy opäť čosi neobyčajne pravdivé a ľudské. Kristýnu Bokovú, zhodou okolností takisto tanečnicu, som predtým videl v zopár lepších i horších českých filmoch. Jej výrazná ženskosť a zvláštny tragický pocit, ktorý z nej vyžaruje, ma pri osobnom stretnutí v pražskej kaviarni presvedčili, že postava Sone patrí jej. Nepotreboval som žiadny obvyklý casting. Nedôverujem kastin-gom, pre mňa je dôležitý čo najbezprostrednejší spontánny osobný kontakt. Tak som obsadil väčšinu postáv svojich filmov.

S čím ste mali pri nakrúcaní najväčšie problémy? Čo vás najviac prekvapilo?

– Bez existencie Audiovizuálneho fondu by nielen tento, ale prevažná časť slovenských filmov a audiovizuálnej kultúry nemohla existovať. No aj tak sme museli zápasit najmä s trvalým nedostatkom financií. Prácu na tomto filme považujem za najťažšiu a najkritickejšiu vo svojej filmárskej kariére. *Krok do tmy* je doslova vydrťý. Som vďačný všet-

kým priateľom, ktorí so mnou kolegiálne pretrpeli jeho vznik, dali doň všetko, čo vedia, bez ohľadu na podmienky. Najmä tým starším, s ktorými to táhame od začiatku svojej filmovej dráhy. Čoraz ťažšie sa však vyrovnávam s tým, ako do audiovizuálnej produkcie preniká povrchnosť a šlendriánstvo. Bohatá slovenská umelecká tradícia a profesijná erudícia, nielen filmová, bola účelovo pretrhnutá a znevážená. Dôsledkom je prevažujúci amaterizmus a banalita, ktoré sú adorované ako moderna, a rutinná pásová výroba gýčov, demagogicky vnucovaná ako spoločenská objednávka. V čase dokončovania filmu som dostal danažský dar. RTVS považuje *Krok do tmy* za kvalitný a chce ho uviesť vo sviatočný deň, v primetime na Jednotke. Do koprodukcii vstúpila až po nakrútení filmu, teraz však požaduje vypustiť z neho vulgarizmy. Zákon ich pred desiatou hodinou večer nedovoľuje a televízii by hrozila pokuta. Rada pre vysielanie a retransmisii musí chrániť diváka pred ohrozením mravnosti. Ktorého? Zatrpknutého dôchodcu, frustrovaného nezamestnaného alebo otupeného adolescenta? V skutočnosti zákon núti tvorcov skresľovať obraz normálneho života, slúžiť spoločenskej pretvárke, malomeštiackemu pokrytectvu a svätuškárstvu! Nikdy nič nekladám do filmu iba na efekt. Nie sú vulgárne slová súčasťou každodenného života a nedokresľujú charakter a psychiku človeka? Na obrazovku patria iba vulgárne skutky, lebo zvyšujú sledovanosť?! Servirujú ich po 22. hodine i pred ňou. Čuduj sa svete, že mnohí mladí ľudia televíziu pohľadajú a hľadajú odpoveď na otázky života inde. *Krok do tmy* by zrejme mal mať dve verzie, plnokrvnú distribučnú a umravnenu televíznu. Naposledy som podobne alibistickú požiadavku zažil pri réžii slovensko-nemeckého koprodukčného filmu *Zabudnite na Mozarta*. Na festivale v Benátkach v roku 1984 bola v hlavnej súťaži slobodná nemecká verzia, pre slovenskú televíziu som musel film vykas-trovať, vystrihnúť politicky háklivé repliky a sexuálne scény. Jedna z vyhodeneých replík, označených ako politická narážka, znela: Súčasná politická situácia nám nedovoľuje... A čo nám nedovoľuje tá dnešná situácia...?! ▲

Krok do tmy (r. Miloslav Luther, Slovensko, 2014)

▪ CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: približne 1 600 000 eur (podpora MK SR, AVF a RTVS: 1 089 545 eur bez DPH)

▪ POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 10 DCP nosičov pre slovenské kiná

▪ JÚNOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÉRE: 12. 6. (20.30), 13. 6. (20.30), 14. 6. (20.00), 15. 6. (18.30), 16. 6. (20.00), 17. 6. (20.00), 18. 6. (20.30), 21. 6. (19.30), 22. 6. (20.00), 23. 6. (20.00), 24. 6. (20.00), 25. 6. (20.00)

Slovensko 2.0 ako experiment

► Zuzana Sotáková

Keď producenti poviedkového filmu **Slovensko 2.0** vytiahli na divákov frontálny útok v podobe paralelnej distribúcie, spustili tím diskusiu, ktorá sa po uvedení filmu ešte umocnila. Ako tento distribučný experiment dopadol?

Film *Slovensko 2.0* absolvoval v priebehu jedného týždňa projekcie v kinách, televízne uvedenie na RTVS, internetové sprístupnenie v systéme Piano a do predaja sa dostalo DVD. „Radikálna zmena klasického distribučného cyklu je v zahraničí čoraz častejším javom, pretože si ju vynútila zmena diváckeho správania, spôsobená postupujúcim vývojom digitálnych technológií. Na Slovensku vzniká čoraz viac medzinárodne ocenených filmov, ale ich návštevnosť v kinách je relatívne nízka, hoci aj toto sa dnes mení najmä vďaka väčšiemu žánrovému záberu nových filmov. Vzhľadom na to, že Slovensko 2.0 je špecifický film, ktorého divácky potenciál v kinách je veľmi ťažké odhadnúť, a zároveň je to do istej miery prezentácia slovenskej kinematografie, bolo našim cieľom dostať ho k čo najväčšiemu počtu divákov bez ohľadu na distribučný kanál. Myslím si, že tento cieľ sa rozhodne podarilo naplniť,“ hovorí producentka filmu Zora Jaurová. Paralelná distribúcia podľa nej nielenže do veľkej miery eliminuje pirátske šírenie filmu, ale má aj výhodu koncentrovaného promovania snímky vo všetkých kanáloch naraz. Jaurová dodáva, že tento model môže mať aj svoje negatíva, ako je menšia návštevnosť v kinách, a teda nižší výnos z predaja lístkov, ten je však vyvážený vyšším počtom divákov pri uvedení filmu v televízii a online. K 22. máju videlo *Slovensko 2.0* v kinách 735 ľudí (premiéra bola 10. apríla), sledovanosť v televízii dosiahla hranicu 49 000 divákov, online cestou mal film 14 255 zobrazení. „Hlavnou nevýhodou bolo, že na Slovensku sa takáto distribúcia uskutočnila prvý raz a mnohí zainteresovaní si to nedokázali ani len predstaviť. Samozrejme, ako producenti a filmári by sme si želali, aby všetci diváci pozerali film v kinách a

veľkom plátne, lebo predovšetkým preň sme ho vyrobili. Realita je však iná a z nej treba vychádzať,“ pokračuje Jaurová.

Filmová kritička Žofia Bosáková si myslí, že napriek viditeľnej kampani a masívnemu nasadeniu snímky ukazujú čísla návštevnosti nezaujem divákov o ponúkanú tému aj o zmenu ich návykov súvisiacich s pozeraním filmov. „Neexistuje dostatok dát na porovnanie a zhodnotenie projektu so špecifickým modelom distribúcie, keďže ide skôr o rozvíjanie trendu sťahovania súčasného slovenského filmu na online územie a mimo tradičných priestorov. Predpokladám, že budúcnosť distribúcie slovenského filmu s nekomerčnými ambíciami bude vyzerať práve takto, rola tradičných distribútorov bude marginalizovaná, príjem producentov z tradičných distribučných okien bude klesať,“ hovorí Bosáková. Hľadanie a testovanie nových ciest distribúcie víta aj filmový kritik Pavel Smejkal, no podľa neho môže distribučný model *Slovenska 2.0* vyzerať dobre na papieri, lenže čísla hovoria o niečom inom. „Najsmutnejší je pohľad na počet platiacich divákov v kinách, kam tento film rozhodne patrí. Ten model skrátka ignoruje realitu domáceho trhu. Veľa sa tu hovorí o stave kinokultúry, ale v tomto prípade, žiaľ, išla cez palubu. Tak to však s experimentmi býva, niekedy nevyjdú. Dnes aspoň vieme viac,“ tvrdí Smejkal.

Experimentovať s uvádzaním filmov sa snaží aj spoločnosť Film Europe, ktorá zastrela i distribúciu *Slovenska 2.0* a pri oceňovanom talianskom dokumente *Sacro GRA* zvolila model označovaný ako day-and-date release. V jeden večer si ho diváci mohli pozrieť v kine, v televízii na Film Europe Channel alebo na internetovom portáli DAFilms.cz. ▲

Minister kultúry ocenil umelcov

V priestoroch Dvorany MK SR na Námestí SNP v Bratislave sa 21. mája uskutočnilo odovzdávanie Cien ministra kultúry SR v oblastiach profesionálneho umenia za rok 2013. Ocenenie získali aj osobnosti z oblasti filmu a audiovizuálnej tvorby. Za mimoriadny prínos v oblasti divadelného, filmového a rozhlasového herectva a šírenie dobrého mena Slovenska v zahraničí udelil minister Marek Maďarič ocenenie hercovi Ladislavovi Chudíkovi. Za dlhoročný osobnostný tvorivý prínos k rozvoju obrazovej štylizácie a vizuálneho umenia v slovenskej televíznej a filmovej tvorbe bol ocenený kameraman Ladislav Kraus. Minister kultúry ocenil aj Ivanu Laučíkovú, Ivanu Šebestovú a Katarínu Kerekesovú za výnimočný prínos v oblasti audiovizie, pričom vyzdvihol ich kontinuálnu tvorivú a producentnú činnosť s dôrazom na vytvorenie viacerých umelecky náročných, štylovo výnimočných a medzinárodne oceňovaných animovaných diel. Ďalšími ocenenými sú Ivan Kolenič, Peter Mikuláš, Milan Paľa, Eva Luptáková a Bratislavský chlapčenský zbor.

► ZS

Zlatého ledňáčka z Plzne má film Ako nikdy

Koprodukčná česko-slovenská psychologická dráma *Ako nikdy* v réžii Zdeňka Tyca získala hlavnú cenu Zlatého ledňáčka v kategórii celovečerných hraných alebo animovaných filmov na 27. ročníku festivalu Finále Plzeň (27. apríla – 3. mája). Rozhodla o tom päťčlenná porota na čele s režisérom Jurajom Herzom, ktorá vyberala zo štrnástich súťažných titulov. Tento rok sa medzi nimi nachádzalo aj niekoľko slovenských alebo majoritne slovenských koprodukčných filmov – *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská), *Ďakujem, dobre* (r. M. Prikler) a *Zázrak* (r. J. Lehotský). Zvláštne uznanie poroty patrí režijnému debutu Jiřího Mádlu *Pojedeme k mori*. Porota dokumentárnych filmov udelila Zlatého ledňáčka titulu *Veľká noc*, ktorý nakrútil Petr Hátle. V tejto súťažnej kategórii bolo 22 snímok, medzi nimi aj slovenské dokumenty *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff), *Banický chlebiček* (r. R. Fábian) a *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekar-

čík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). Festival spustil i novú súťaž českej a slovenskej televíznej tvorby, pričom Zlaté ledňáčky udeľoval zvlášť za dramatické TV programy a za komediálne. V prvej kategórii zvíťazil seriál *Cirkus Bukowsky* v réžii Jana Pachla, v druhej porota vybrala seriál *Čtvrtá hvězda* režisérov Jana Prušinovského a Miroslava Krobota.

► dan

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 30. 3. 2014)

POČET DIVÁKOV

1. Dédicví aneb Kurvaseneříká	108 936
2. Vlk z Wall Street	97 343
3. LEGO příběh	80 088
4. Ladové královstvo	74 513*
5. Babovřesky 2	57 405
6. 300: Vzostup impéria	41 269
7. Vejška	40 329
8. 10 pravídel jak sbalit holku	34 381
9. Nymfomanka I	32 986
10. Velká oriešková lúpež	31 540

* film mal premiéru 5. 12. 2013

a jeho celková návštevnosť je 169 970 divákov

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

Keď Európske audiovizuálne observatórium porovnávalo návštevnosť v kinách za prvý kvartál roku 2013 a za rovnaké obdobie roku 2014, prekvapujúco zistilo, že najväčší nárast nezaznamenali vo Francúzsku či v Rusku (18,6 percenta), ba ani v Turecku (30,9 percenta), ale na Slovensku! Zatiaľ čo v roku 2013 prišlo za prvé tri mesiace do slovenských kín 773 502 divákov, za prvý kvartál 2014 ich bolo 1 156 765, čo znamená nárast o 49,5 percenta! A hrubé tržby 5 806 208,38 eura tvoria takmer tretinu tržieb za celý rok 2013, v ktorom boli rekordné. Medzi 67 premiérami prvého štvrtroka 2014 boli aj štyri domáce tituly, všetko dokumenty. Najúspešnejším domácim filmom tohto obdobia a najúspešnejším dokumentom v ére samostatnosti sa stali *Všetky moje deti* (20 029 divákov k 30. marcu 2014/23 923 divákov k 15. máju 2014), nasledovali *Arcibiskup Bezák Zbohom...* (8 399/11 313), *Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami* (222/290) a *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* (90/2 699).

► miro

▪ FOTO: archív Petra Mojžiša

Nie som technik, som umelec

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Zvukový majster Peter Mojžiš (1949) sa môže pochváliť bohatou a pestrú filmografiou, ktorú tvorí niekoľko desiatok televíznych programov, inscenácií a filmov. Je dlhoročným spolupracovníkom režiséra Martina Šulíka, ako majster zvuku je podpísaný aj pod niekoľko animovaných filmov. Za snímku *Záhrada* (1995) získal nomináciu na Českého leva, *Krajinka* (2000) mu priniesla prémii Literárneho fondu a za filmy *Slnecný štát* (2005) a *Cigán* (2011) získal národnú cenu Slnko v sieti.

Stretávame sa počas skúškového obdobia. Čo považujete za dôležité naučiť svojich študentov na VŠMU? Aká je po všetkých vašich skúsenostiach vaša definícia dobrého zvukára?

– Byť dobrým zvukárom znamená mať technické vzdelanie, minimálne hudobné vzdelanie a ešte k tomu aj talent. To je ideálna kombinácia. Ja nemám technické vzdelanie príslušného smeru ani to hudobné, hoci mám gitaru, na ktorej však neviem dobre hrať. Preto študentom hovorím, že z toho všetkého mám iba talent. Bez ohľadu na to mám veľmi rád hudbu. Žiaľ, na našu školu prichádzajú študovať zvuk totálne pomýlené deti. Ich prvý a posledný kontakt so zvukom, ktorý mali, je hudba v prehrávačoch. Mnohí z nich sú hudobníci a na prijímacie pohovory prichádzajú s predstavou, že budú robiť hudobný zvuk. Až tam sa dozvedia, že nie iba ten. V každom ročníku sa však nájdu študenti, ktorých filmový zvuk úplne pohltí. Už v prvom ročníku kladieme dôraz na to, aby si naši študenti začali uvedomovať, že zvukový záber má svoju hodnotu a kvalitu a svojím akustickým obsahom musí zodpovedať veľkosti filmového záberu, pretože jeho veľkosťou sa mení aj charakter zvuku, menia sa pomery medzi priamym a odrazeným zvukom. Dobrý zvukár musí vedieť pracovať s týmto zvukovým materiálom, no musí cítiť aj použitú hudbu. Pre film je veľmi dôležité, či hudba komunikuje s jeho príbehom. V študentských prácach väčšinou kritizujem práve použitie filmovej hudby. Často majú pocit, že hudba, ktorú počúvajú a aj vkladajú do vlastných filmov, je filmová hudba. To však nie je pravda. Hlavnou náplňou Ateliéru zvukovej skladby je naučiť študentov uvažovať o výslednom tvare zvukovej stopy. Nie je problém naučiť sa niečo remeselne odsnímať a technicky spracovať. Problémom je následné použitie zvukových prostriedkov, ich dramaturgia vo výslednej zvukovej skladbe, teda použitie a funkčné využitie zvukového materiálu, ktorý tvoria dialógy, zvukové efekty, zvukové atmosféry a filmová hudba. Dúfam, že od roku 2016, po schválení nového študijného plánu akreditačnou komisiou, sa situácia v našom ateliéri zlepší. Mal som možnosť pripraviť nový študijný plán, ktorý sa vo svojej podstate veľmi neodkláňa od súčasného, zmeniť by sa však mala jeho obsahová náplň tak, aby študenti dostali viac technických a technologických informácií, ktoré budú reflektovať neutíchnajúci vývoj v oblasti filmových technológií a nielen nich.

Oceňujete intenzívne reštaurovanie a digitalizáciu slovenských filmov?

– Áno, musia to však robiť odborníci. Nie vždy to musí dopadnúť dobre – to sa stalo pri Šulíkovom filme *Záhrada*, ktorý reštaurovala istá zahraničná firma. Na Febiofeste sa napokon premietal z pôvodnej filmovej kópie a výsledok bol lepší ako spomínaný digitál, ktorý mal nielen nekvalitný obraz, ale aj zvuk, ktorý paradoxne celý čas šumel!

Váš debut bol televízny?

– Prvú šancu robiť zvuk do filmu mi dal režisér Karol Spišák. Bol to film *Najstarší škorec Svätopluk*. Mix zvuku som však robil po prvý raz ešte ako asistent zvuku na študentskom filme Petra Lukáčika *Ešte skáčem cez kaluže*. Mojm prvým televíznym filmom, ktorý som takisto realizoval ako asistent zvuku, bol dokument Sama Ivašku *Corina* o rádioamatérovi, invalidovi na vozíčku, ktorý doma v Malackách zachytil SOS z lode kdesi v Červenom mori, vďaka čomu sa ju podarilo zachrániť. Potom som s ním robil ešte film *A narodí sa mesto*, ktorý bol celý postavený iba na ruchoch a hudbe. A čo sa týka filmov v kinodistribúcii, debutoval som až v snímke *Všetko čo mám rád* Martina Šulíka, ktorá sa celá realizovala postsynchrónne. Martin ako kolibský režisér nebol zvyknutý na – v tom čase – televízny charakter zvuku, ktorý sa nazýva kontaktný, ale na čisté postsynchrónne dialógy bez rušivého zvukového pozadia. Táto „sterilita“ ochudobňovala výsledný zvukový obraz o vernosť znenia. Naopak, s kontaktným zvukom počujete všetko, aj čo nechcete, a to dáva filmu živosť. Zlomilo sa to u neho až pri *Krajinke*, kde si uvedomil zvukovú pestrosť jednotlivých filmových obrazov realizovaných kontaktným zvukom.

To ma trochu prekvapilo, pretože už *Záhrada* bola zvukovo veľmi živá.

– *Záhrada* je špecifický film. Spolupracovali na jej Francúzii, a tak prišla zvuková dizajnérka Catherine D’Hoir, ktorá so sebou priniesla úplne iné atmosféry, ako boli vo zvukových archívoch STV a Koliby. Tie dodali *Záhrade* zvukovú inakosť. K tomu treba prirátat digitálny zvukový strih a automatickú zvukovú mixáž, čo sa realizovalo v STV na 8-kanálovom počítačovom zariadení Screensound. Digitálny strih je úplne iná dimenzia ako klasický analógový deštruktívny strih. Vďaka nemu som mal možnosť použiť vyše 70 percent pôvodných synchrónnych

ruchov a aj preto je zvuk v *Záhrade* taký úžasný. Producent chcel film najskôr strihať a mixovať na Kolibe, ale napokon sme ho presvedčili, aby sa zvuk realizoval v televízii. Navyše je *Záhrada* iba druhým digitálne mixovaným filmom u nás. Prvým bol film Štefana Semjana *Na krásnom modrom Dunaji*. Obidva ešte s monofónnym zvukom.

Ako sa vlastne začala vaša spolupráca s Martinom Šulíkom?

– Priznám sa, že z mojej strany to bol na začiatku kalkkul. Kolegovia, ktorí mi robili asistentov, mu točili pomocný zvuk pri filme *Všetko čo mám rád*. Pýtal som sa ich, či už má zvukára. Nemať, tak som ich požiadal, nech mu o mne povedia. A tak sa začala naša spolupráca, ktorá trvá doteraz. Mimo chodom, tento film mám dodnes najradšej. Čo sa týka spolupráce s ktorýmkoľvek režisérom, pre mňa to je vždy výzva, či dokážem zrealizovať jeho predstavy o zvuku a takisto či on akceptuje moje predstavy, ktoré mu ponúknem. Mňa zaujíma tvorivá stránka mojej práce, baví ma, keď nemusím byť iba popisný a do filmu sa dostane aj niečo zo mňa. Sú režiséri, ktorí si to prísne strážia. Martin vám nechá voľnosť. Na začiatku postprodukcie sa stretne a povieme si svoje predstavy o výslednom zvukovom obraze. Všetko ostatné je potom na mne.

Vás baví aj práca v štúdiu...

– Všetky svoje filmy som pripravoval na výslednú zvukovú mixáž a podstatnú časť z nich som aj mixoval. Posledný film, ktorý som sám miešal, bola *Krajinka* so zvukom Dolby SR. Táto práca ma vždy bavila a stále ma aj baví. Tým, že tu neexistovala mixážna hala pre formát Dolby Digital, muselo sa chodiť mixovať do Prahy. A tam už miešali domáci mixéri. *Ženy môjho muža* sme mixovali dokonca v Budapešti. Hoci neviem po maďarsky, tak ako mixér Attila Tözsér nevedel po slovensky, platí, že keď sa stretnú dvaja zvukári, ktorí vnímajú zvuk rovnako, nepotrebujú vedieť jazyk. Komunikovali sme pohľadom. Zvukár Juraj Solan to nazýva medzinárodné ucho. Čo sa mňa týka, miešanie mi nerobí problém, ten je skôr v rôznej zvukovej technike v jednotlivých mixážnych halách. Ja však nie som technik, som umelec. To hovorím so všetkou vážnosťou, aj keď sa pri tom usmievam.

Ktorý film bol pre vás najkomplikovanejší?

– Najťažšie, ale o to zaujímavejšie je to pri animovanom filme. Ten je výzvou, musíte ho zvukovo vymyslieť od začiatku do konca. Myslím si, že najlepším zvuk vo svojej kariére som urobil k filmu Františka Jurišiča *Ekomorfóza*. Pri animovanom filme sa ukáže, či to viete robiť. Vy si nikdy nemôžete povedať: Už všetko viem. Vždy natrafíte na problém, ktorý ste nikdy predtým nemuseli riešiť. Zažil som to pri *Cigánovi* – nakrúcate v rómskej osade, kde je permanentné zvukové pozadie, deti tam žijú „na ulici“, stále ich máte okolo seba. Dookola opakovali to, čo počuli. „Kamera o tri štart,“ kričali pravidelne do každej ostrej a vás ide rozhodiť, keď to počujete počas mrazivej noci uprostred naozaj ťažkého záberu.

Chodíte aj na „lov zvukov“?

– Na každú dovolenku so sebou nosím malý 4-kanálový rekordér. Vďaka tomu mám nahraných množstvo zvukových atmosfér a iných zvukov. Na internete nájdete v ponuke veľa CD so zvukovými efektmi, ale dobrú atmosféru vám nikto nepredá. Tú si musíte nahráť sami. Atmosféra je viazaná nielen na prostredie, ale aj na ročné obdobie a denný čas. Pri zvukovej postprodukcii filmu, ktorý minulý rok vyhral Áčko, chýbali nášmu študentovi práve zvukové atmosféry. Pritom bol na placi, ale nič si nenahrál. Ešte k tomu sa nakrúcalo v zime a on dokončoval film v lete. Kde nahráte v lete zimné atmosféry? Tak som mu doniesol niečo zo svojho archívu. Vo všeobecnosti je najťažšie nahráť neutrálnu tichú zimnú atmosféru. Ticho, ktoré vlastne ani nie je ticho, je to len akési chvenie vzduchu vo zvukovo prázdnom priestore.

Vo vašej filmografii nájdeme aj niekoľko veľmi rozdielnych českých snímkov. Dvere do českého filmu vám otvoril Čestmír Kopecký.

– Zoznámili sme sa na nominačnom večere Českého leva a práve zháňal dobrých zvukárov. Vtedy som mal veľa práce v televízii, tak som na to nereagoval. O pár rokov sme sa opäť stretli a ponúkol mi prácu na dvoch filmoch – *Hezké chvílky bez záruky* Věry Chytilovej a *Hrubeš a Mareš jsou kamarádi do deště* Vladimíra Morávka. K tomu pribudol Martinov *Slnecný štát*. Tá Chytilová nakoniec nevyšla. Šulík a Morávek, to boli dva úplne odlišné spôsoby práce. Martin, ktorý točil na film, mal presný technický scenár a jasnú vizuálnu koncepciu s presnou veľkosťou a dĺžkou jednotlivých filmových záberov. Morávek mal v scenári uvedený

predpokladaný počet filmových záberov rôznych veľkostí, ktoré však točil sekvenčne. Vďaka tomu a aj vďaka natáčaniu na HDCAM a tomu, že v pauzách medzi nakrúcaním dopisoval nové motívy, nakrútil veľké množstvo filmového materiálu, s ktorým potom v strižni zápasil. S obľubou som hovorieval, že nakrútil celý scenár aj s číslami strán. To to je častý problém väčších páuz v nakrúcaní a iste nedôvery autora v seba samého – dopisujete. Postihlo to, žiaľ, aj Vojnárov film *Ženy môjho muža*.

Často hovoríte o hudbe vo filme. Ako funguje komunikácia zvukára a hudobného skladateľa?

– To je u nás najväčší problém. Nefunguje tu priama spolupráca hudobného skladateľa so zvukárom. Vždy sa to deje cez režiséra. Vladovi Godárovi som svojím zvukovým obsahom párkrát ovplyvnil jeho koncepciu hudby. Potom s humorom hovoril Martinovi, že načo ju má komponovať, keď si to aj tak zmeníme. Najvýraznejšie sa to prejavilo vo filme *Záhrada*, kde každý príchod historickej postavy oznamovala vlastná hudobná téma spolu s tympanmi. V okamihu príchodu filozofa Rousseaua si jeho dievčatá spievajú v aute francúzsku ľudovú pesničku, ktorú som neskôr podložil pod takmer celý obraz. Táto pesnička a skomponovaný hudobný motív sa však hudobne „bili“, preto sme sa ho rozhodli nepoužiť a použili sme len tympany. Vzhľadom na novovzniknutú hudobnú koncepciu sme sa teda napokon rozhodli použiť v spomínaných prípadoch iba tympany. Veľmi rád spomínam aj na spoluprácu s hudobným skladateľom Vladom Martinom (*Ženy môjho muža*), ktorého hudba obsahovala podľa môjho názoru všetky prvky filmovej hudby azda aj preto, že komponovanie študoval v USA. Moja posledná spolupráca s Ivanom Acherom (*Odpad mesto smrti*) bola priam učebnicovou komunikáciou medzi hudobným skladateľom a zvukovým dizajnérom. Prostredníctvom internetu mi posielal hudobné náhľady a pýtal sa na môj názor na to, či to bude fungovať.

Vaša filmografia je naozaj pestrá. Máte pocit, že ste už natočili všetko, čo ste natočiť chceli?

– Myslím si, že som ešte stále nenatočil svoj najlepší zvuk do hraného filmu. ◀

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Nie všetky cesty k filmom vedú do kina

► Daniel Bernát

Nie každý film je určený na veľké plátno a ani tie, ktoré by sa naň hodili, sa do kina nedostanú vždy, prípadne sú tam len krátko a v malom nasadení. Možností, ako, kedy a kde vidieť filmy, však pribúda. Jednu z ciest, ako predĺžiť životnosť filmu a udržiavať ho v kontakte s divákmi, ukazujú internetové VoD platformy.

Skratka VoD znamená Video on Demand (video na vyžiadanie) a takáto platforma poskytuje používateľom internetu alebo televízie možnosť sledovať film podľa vlastného výberu z ponukového zoznamu. Na internete sa dá legálne dostať aj k slovenským snímkam, napríklad viaceré novšie tituly boli cez spoplatnenú službu Piano zaradené do ponuky webových stránok sme.sk či tyzden.sk. A na slovenské a české filmy sa má špecializovať vznikajúci internetový VoD portál Kinocola, za ktorým stojí produkčná spoločnosť Filmpark. Jej predstavitelia odprezentujú svoj projekt tento mesiac na Art Film Feste a portál plánujú spustiť počas neho alebo tesne po jeho skončení. V ponuke Kinocoly majú byť hrané, dokumentárne i animované filmy a seriály. Pri spustení by mal katalóg titulov obsahovať 50 až 100 položiek, ktoré budú dostupné na spoplatnené prehrávanie (streamovanie). Zoznam titulov sa má neustále rozširovať, do budúcnosti sa uvažuje aj o ďalších možnostiach sprístupnenia filmov a ambíciou je takisto dostať slovenské filmy do zahraničia. „Dôvodom, prečo sme sa rozhodli založiť tento portál, bolo niekoľko. K tým hlavným patrili reakcie našich známych, že sa v kinách nemôžu dostať k našim filmom. Hovorili to ľudia z oblastí, kde chýbajú digitalizované kiná alebo sa v ich ponuke tie snímky veľmi neobjavujú. Preto sme chceli slovenské filmy sprístupniť všade tam, kde je internet. Filmpark sa produkčne alebo koproduktívne podieľal na viac ako dvadsiatich filmoch, a keď sme si uvedomili nedostatok možností ich využitia,

chceli sme svoju činnosť nasmerovať tak, aby sa aspoň časť nákladov vložených do projektov vrátila,“ vysvetľuje zástupca spoločnosti Filmpark Peter Nevedal rozhodnutie pustiť sa do distribučných aktivít. Samozrejme, Kinocola má uvádzať diela viacerých produkčných spoločností zo Slovenska a z Česka. Rokuje sa aj o spolupráci s Vysokou školou múzických umení, ktorá by mohla poskytnúť bakalárske a magisterské filmy, a v hre je i Slovenský filmový ústav (SFÚ). Snímky z jeho archívu by mohli zohrať dôležitú úlohu pri vytváraní súboru kvalitných domácich titulov, ktorý by reprezentoval slovenskú kinematografiu v zahraničí.

SFÚ má niektoré filmy, ku ktorým vykonáva práva výrobcu, umiestnené aj na VoD platforme Voyo pre slovenské teritórium a takisto spolupracuje s DAFilms.cz. Tento internetový portál je hlavným projektom festivalovej siete Doc Alliance, ktorú tvorí sedem významných európskych festivalov dokumentárneho filmu. Medzinárodná platforma obsahuje viac ako 900 dokumentárnych snímok vrátane slovenských. Diana Tabakov za Doc Alliance Films hovorí, že platforma vznikla predovšetkým na prezentáciu dobrých snímok, ktorým sa tak predlžuje život. „Diváci, tvorcovia i distribútori si uvedomujú, že internet a streamovanie či sťahovanie filmov sa stalo neoddeliteľnou súčasťou nás všetkých a že by teda internet mal byť bežnou súčasťou distribučnej stratégie. Diváci zatiaľ reagujú najviac na program ponúkaný zdarma, ale to je ovplyvnené mnohými faktormi – kultúrou, ponúkanými filmami a ich pro-

pagáciou, pirátstvom atď. Naším cieľom je predovšetkým propagovať filmy a dostávať ich k širokej mase ľudí. Takto prezentujeme retrospektívy i online premiéry, a to divákovi, ktorí by sa na dokument o kina ani nevydali. A divákovi aj filmov stále pribúda.“ Na otázku o možnej spolupráci medzi online platformami a kinodistribútormi Tabakov odpovedá, že tieto dva segmenty by mali spolupracovať čo najužšie. Ako príklad spomína day-and-date uvedenie filmov, čiže systém súbežného uvedenia prostredníctvom viacerých distribučných kanálov – kina, internetovej VoD platformy, televízie... „Ide o snahu sprístupniť nový film ľuďom v čase, keď sa o ňom najviac píše a keď je oň najväčší záujem. Nehľadiac na to, že cieľové skupiny všetkých týchto distribučných kanálov sa veľmi líšia, netreba sa teda obávať, že by sa sprístupnením filmu na internete okrádali napríklad televízie o divákov,“ myslí si Diana Tabakov. Platforma DAFilms funguje celosvetovo, a čo sa štatistik týka, Tabakov tvrdí, že vysoké čísla platieb za filmy majú z Veľkej Británie a z USA. Podľa nej sú už diváci v USA zvyknutí na centralizované VoD servery, ktoré ponúkajú aj blockbustery. „Napríklad Netflix včes prešiel z DVD na VoD a teraz sa často uvádzajú filmy skôr na Netflixe ako na televíznych staniciach. Je zavedený funkčný ekonomický model. V Európe je viac ako 700 internetových platforiem, každá je iná, s inou ponukou pre rôzne teritória. Návyk zaobstarávať si filmy legálne online sa ešte len buduje a v niektorých európskych krajinách existujú legislatívne obštrukcie, ktoré bránia možnosti uviesť film online počas kinodistribúcie alebo televízneho vysielania. Portál DAFilms sa z týchto stoviek portálov vymyká predovšetkým svojou selektivitou a dramaturgovaným programom.“

Medzi riadkami sa ukrýva otázka, ako môže online distribúcia filmov v budúcnosti ovplyvniť klasickú kinodistribúciu a či ju môže ohroziť. Diana Tabakov pripomína, že o VoD ako o budúcnosti distribúcie sa hovorí už dlho, ale zatiaľ v tomto smere nevznikol plne funkčný obchodný model. „Myslím, že keď sa kinári prestanú internetu obávať, pochopia, že môžu fungovať v symbióze. Že film môže byť online i v čase kinodistribúcie, čím vznikne vzájomná pomoc pri propagácii. Kinodistribúcia je však podľa mňa ovplyvňovaná úplne inými a zásadnejšími faktormi, než je internet, a je to skôr dramaturgia kín, ktorá je kontinuálne ohrozovaná.“

Skúsme sa na vec pozrieť aj očami kinodistribú-

tora. A nie takého, ktorý má v portfóliu zahraničné blockbustery, aké do kína priťahujú veľký počet divákov, ale takého, ktorý na trhu nie je dlho a zameriava sa na uvádzanie slovenských snímok. Takou spoločnosťou je Filmtopia, ktorá pri hľadaní publika využíva aj alternatívne spôsoby distribúcie a spolupracuje i s medzinárodnou online platformou DAFilms. „V slovenskom prostredí sa zatiaľ o nejakej veľkej VoD distribúcii nedá hovoriť. Skôr ide o akési skúšobné a veľmi nesystematické obdobie, v ktorom sa internet často javí ako nepriateľ kína. Ak by sa náš priestor naozaj otvoril a systematicky rozvinul, myslím, že VoD by mohlo znamenať skvelý marketingový nástroj a uplatnenie pre filmy, ktoré nemajú potenciál na uvedenie na veľkom plátne,“ myslí si Eva Križková z Filmtopie. Ako ďalej uvádza, online distribúcia filmov môže kinárom skôr pomôcť, ako ich ohroziť. „Išť do kina je celkom iná skúsenosť, ako preklikávať si film doma na počítači. Zároveň si myslím, že pre producenta či distribútora je možnosť vybrať si cestu k divákovi veľkým bonusom oproti minulosti, keď sa dal film uviesť v kine alebo nechať zapadnúť do úplného zabudnutia. Dnes môžeme zhodnotiť všetky atribúty konkrétneho filmového diela a naprojektovať preň špecifickú cestu ku konkrétnym divákovi. Iba sa to musíme naučiť,“ dodáva Križková.

Peter Nevedal vidí viaceré bonusy, ktoré by mohli kinári získať cez projekty, akým je chystaná Kinocola. Napríklad by sa mohli pohodlnejšie a rýchlejšie dostať k filmom a byť flexibilnejší a kreatívnejší pri vytváraní svojho programu. Ďalšou výhodou je podľa Nevedala výraznejšia propagácia filmov, o ktorej už bola reč. „Plánujeme podporovať filmy od trailera cez teaser a film o filme až po kampaň pri kinodistribúcii. VoD je tak využiteľné aj reklamente a pomôže kinodistribúcii. Hoci sa film neskôr môže objaviť aj na VoD, tí, čo ho chcú vidieť v kine, si ho pozrú určite tam. Ak by sa film uvádzal naraz oboma spôsobmi, mohol by vzniknúť problém, ale ak sa zohľadní malý posun, nemyslím si, že budú kiná prichádzať o publikum,“ hovorí Peter Nevedal.

Určite bude zaujímavé sledovať, ako sa diváci zachovajú, keď sa dostupnosť slovenských filmov opäť o niečo rozšíri. A k tejto téme sa zrejme čoskoro vrátíme. ▲

Hra na politiku

► **Vladana Hrivnáková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU v Bratislave)

Sicílsky rodák Roberto Andò začínal ako novinár, divadelný režisér, dokumentarista. Asistoval slávnym filmárom, medzi ktorých patrili Francesco Rosi (jemu venoval dokument *Il cineasta e il labirinto*), Federico Fellini či Francis Ford Coppola a neskôr začal robiť vlastné hrané filmy. Snímkou *Nech žije sloboda!* sa vrátil po osemročnej prestávke a spojil v nej svoju filmársku vášeň s literárnymi skúsenosťami – adaptoval totiž vlastnú knihu *Il trono vuoto* (Prázdny trón).

Nech žije sloboda! patrí k menej náročným filmom. Za revolučne znejúcim názvom sa skrýva jednoduchý, až hollywoodsky príbeh dvoch bratov, ktorí si na chvíľu vymenia úlohy. Enrico je politik, vodca opozície, ale má toho už plné zuby a potrebuje zmenu. Našťastie je tu Giovanni, jeho identické dvojča, ktorého práve prepustili z psychiatrie.

Pretože sa príbeh odohráva priamo v talianskom parlamente, nedá sa vyhnúť porovnaniu s filmom Paola Sorrentina *Il divo* (Božský). Rovnaké prostredie, rovnaký herec (Toni Servillo). No tu sa asi paralely končia. Kým *Božský* je drsnou kritikou talianskych mocenských praktík, film *Nech žije sloboda!* si všima premenlivé nálady súčasnej nerozhodnej generácie politikov a ich voličov. A kým *Božský* je drsnou sondou do talianskej politickej histórie a jej prepojenia s mafiou, Andòov film s humorom kritizuje bláznivé pomery v parlamente.

Nech žije sloboda! je oddychový film, v ktorom netreba hľadať nič zložité. Jednoduchý príbeh o zámene bratov je postavený na skvelom hereckom

výkone Toniho Servillo, ktorý je tvárou filmu a dominuje mu od začiatku do konca. Kamera ho neustále sleduje, všima si každý jeho pohyb či emóciu. Aj diváci mimo Talianska už poznajú Servillo v úlohe politika – v spomínanej snímke *Božský* stvárnil skorumpovaného predsedu vlády Giulia Andreottiho. No hoci vo filme *Nech žije sloboda!* vystupuje v podobnej úlohe – ako vodca opozície a skúsený politik –, Enrico viac pripomína Servilloho Jepa, bohémskeho záletníka túlajúceho sa ulicami Ríma v Sorrentinovej *Veľkej nádhere*. Je to človek hľadajúci, nerozhodný, tak trochu zmätený. A Servillo opäť dokazuje, že nemá problém zahrať akékoľvek osobnostné polohy – od chladnokrvných politikov a mafiánov cez vyhasnutých bohémov až po roztomilých bláznov.

Hrdina filmu je svojím správaním a pochybnosťami o živote divákovi blízky. V podstate zosobňuje to, čo by chcel zavše urobiť asi každý – v ťažkej situácii ujsť od povinností. Vyššia úroveň je už len „vlastníctvo“ dvojčata, ktoré za vás vyrieši všetky

problémy. Osudy bratov Enrica a Giovanniho sa odohrávajú zrkadlovo. Kým Enrico sa stráca v opozičných prísľuboch a ospravedlneniach svojich činov, Giovanni radšej povie pravdu, nech je akákoľvek. Predstavuje ideál politika, takého by si bežný volič želal. Roberto Andò sa vo svojom filme sústreďuje skôr na psychológiu osobnosti. *Nech žije sloboda!* je príbeh človeka, ktorého druhé ja – možno to skutočné – sa zrkadlí v činoch jeho brata. Režisér naznačuje, že Enrico nebol vždy iba chladným politikom a že on a jeho brat predstavujú dve strany jednej mince. Neustále mení percepciu diváka, keď stavia do protikladu dva odlišné svetonázory a spôsoby života. Zameriava sa aj na slobodnú vôľu človeka, slobodu prejavu, oslobodenie sa od stiesňujúcich životných okolností a na možnosť zmeny.

Andò vo filme ukázal túžby krajiny znechutenej

politickými škandálmi. Kritizuje opotrebovanosť politikov, ktorí nie a nie odísť, a s tým súvisiacu nechuť voličov neustále nútených pozerat' sa na tie isté tváre. Kritika však ostáva na povrchu a trochu pripomína predvolebné sľuby. Tento film je skôr hrou na politiku. Jej predstaviteľov zobrazuje ako veselých bláznov, ktorí slovami triafajú do voličov. Uprednostňuje sa v ňom chvíľkové splnenie želania mať sympatických a pravdovravných politikov pred verným zobrazením povahy vecí. Tvorcovia chcú zabaviť ľudí, aby na okamih zabudli na skutočné politické problémy krajiny. Ved' koľkokrát sme dúfali, že bude na čele parlamentu niekto, komu by sme verili a kto by nehovoril hlúposti. Režisér to vyjadril v podobe nenáročného, ale zábavného filmu so skvelým hercom v hlavnej úlohe. *Nech žije sloboda!* predstavuje akúsi politickú rozprávku určenú všetkým, čo túžia po zmene. ▲

Nech žije sloboda! (Viva la libertà, Taliansko, 2013) _RÉŽIA: Roberto Andò _SCENÁR: R. Andò, Angelo Pasquini _KAMERA: Maurizio Calvesi _STRICH: Clelio Benevento _HUDBA: Angelo Barbagallo _HRAJÚ: Toni Servillo, Valerio Mastandrea, Valeria Bruni Tedeschi a iní _MINUTÁŽ: 93 min. _HODNOTENIE: ●●●●

Stovka, čas prehodnotiť život

► Zuzana Štefunková (filmová publicistka)

Názvy kníh, jedál, filmov, čokoliek sú skvelé, praktické veci. Prostredníctvom nich vieme, čím sa krmíme fyzicky i psychicky. Nie vždy sa však servíruje na zlatom podnose. Chutné kúsky sa obalujú do exotiky či tajomna a samotná podstata sa rozplýva vo svojom pomenovaní. To ani zďaleka nie je prípad Alana Karlssona a jeho životnej cesty. Nie práve najkratšie, no o to výstižnejšie ho predstavuje názov *Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol*.

Na počiatku všetkého stojí kniha švédskeho spisovateľa Jonasa Jonassona, ktorá si krátko po vydaní podmanila domáci sever a onedlho aj Nemecko. Svetoznámy bestseller útočí i na tuzemské obyvateľstvo, a to hneď na dvoch frontoch. V spomínanej papierovej verzii (hoci v dnešnej ére elektronického rozmachu už toho papiera toľko nie je) a zároveň na veľkom plátne, vo filme režiséra Felixa Herngrena.

Oslávenc Alan, ktorý sa dožíva úctyhodného životného jubilea sto rokov, sa rozhodne dať navždy zbohom svojmu nudnému životu v starobinci. Navlečie si svoje domáce papuče a spraví presne to, čo napovedá titul – vylezie von oknom a zmizne. Počas úteku sa mu do cesty pripletie veľký kufor, partia pochybných chlapov v kožených vestách s nápisom Never again alebo slonica. To, že Alan nie je len taký hocikajký starček, ale, naopak, prehlíadaná osobnosť svetových dejín, prezrádzajú retrospektívne vstupy do hrdinovo detstva a dospelosti.

Príbeh Alana Karlssona vo filmovom spracovaní

by bol nepochybne ešte lepší, nebyť dvoch neprehliadnuteľných skutočností. Prvou je už spomínaná knižná predloha – snímka v mnohom odkazuje na svoju staršiu sestru príliš priamo a nebojí sa ju ani doslovne citovať. S chirurgickou presnosťou sa sústreďuje na prezentáciu mien a názvov, no menej už na samotný obsah. Snaha dostať na plátno čo najviac z predlohy hádže filmu polená pod nohy. Oveľa lepšie by Herngren so spoluscenáristom Hansom Ingemanssonom urobili, keby sa držali starej dobrej pravdy, že menej je niekedy viac. Pre tú časť publika, čo sa so *Storočným starčekom, ktorý vyliezol z okna a zmizol* stretla aj v knižnej podobe (či už pred filmom, alebo až po ňom), nebude asi ťažké súhlasiť s tým, že život Alana Karlssona je skutočne pozoruhodný a, bohužiaľ, oproti filmovému podaniu i logickejší, plynulejší a zábavnejší. Režisér Herngren do rozprávania hustí, čo sa len vojde. Jednotlivé scény zo súčasnosti prekladané minulosťou sú radené významovo vyprázdneným spôsobom, z Jonassonovho rozprávania sa vytráca

unikátnosť i sila príbehu. A divák lavírujúci medzi množstvom postavičiek pomerne ľahko stráca niť aj záujem.

Druhým kameňom úrazu je propagačný trailer. Ten namiesto toho, aby potenciálneho diváka rafinovane nalákal do kina, radšej celý príbeh aj s najlepšími momentmi a rozuzlením vyrozpráva ani nie za dve minúty. Publikum už toho vo filme nemá veľa na objavovanie. Zase raz snímka, ktorej upútavka zaujme viac ako samotné dielo. I tie najlepšie momenty, ako je hromadný výkrik (podobný motív sa objavil v reklame na čistiaci prostriedok nemeinovanej značky) či richetovsky ladená scéna špiónáže, sú len malými, vizuálne pútavými prvkami, ktoré snímku preuššia ako jesenné lístie. Svojrážna chladná severská komika opäť raz vyšla na vniwoč. Škoda len, že to režisér trochu viac nepre-

myslel. Nahustiť knihu plnú faktov do necelých dvoch hodín filmového rozprávania je trochu riskantné. *Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol* pôsobí dojmom príbehovej skrumáže, v ktorej si režisér kde-tu vypomôže vyššou silou a nesúdržné dejové momenty lepí falošnými spojmi, preto nie vždy a nie celkom držia pokope.

Pri debate o Alanovi Karlssonovi sa nevyhneme jeho prirovnaniu k Forrestovi Gumpovi. Obaja páni sa počas života stretli s veľkými osobnosťami a ne-malým vkladom formovali svetovú históriu. Ich príhody majú čo povedať, no s tým rozdielom, že v prípade amerického hrdinu všetko laďí, pasuje a sedí tak, ako má. U Alana to, bohužiaľ, škrípe papierovou predlohou aj nevytrénovaným remeslom režiséra. ▲

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol (*Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*, Švédsko, 2013)

_RÉŽIA: Felix Herngren **_SCENÁR:** F. Herngren, Hans Ingemansson **_KAMERA:** Göran Hallberg **_STRICH:** Henrik Källberg **_HUDBA:** Falko Duczmal

_HRAJÚ: Robert Gustafsson, Mia Skäringer, Alan Ford, David Wíberg a iní **_MINUTÁŽ:** 114 min. **_HODNOTENIE:** ●●●
_JUNOVÉ PROJEKcie FILMU v KINE LUMIÈRE: 1. 6. (18.30), 2. 6. (20.30), 3. 6. (18.15), 4. 6. (20.30), 8. 6. (16.00)

Slovenská a česká vlajka v tesnej blízkosti v Cannes

► Ľubica Orechovská, Daniel Bernát

Vo francúzskom Cannes sa v dňoch 14. až 25. mája odohral už 67. ročník filmového festivalu, ktorého paralelnou a dôležitou súčasťou bol aj filmový trh (Marché du Film). Slovensko na ňom malo svoje tradičné zastúpenie predovšetkým v podobe Česko-slovenského pavilónu, ktorý v rámci pobrežnej Village International ako spoločný a prioritný projekt už po jedenásty raz pripravil Slovenský filmový ústav (s podporou Ministerstva kultúry SR) s kolegami z Českého filmového centra NFA.

Pavilón je miestom, kde sa koncentrujú informácie o hlavnom dianí v kinematografii a audiovizuálnom prostredí oboch krajín a vytvára sa profesionálne zázemie a príjemné prostredie na pracovné rokovania, otvorené všetkým českým a slovenským účastníkom festivalu a filmového trhu. „Účasť producenta na veľkom festivale vždy znamená možnosť stretnúť sa s priateľmi, kolegami, porozprávať sa o tom, kto čo robí a ako si navzájom môžeme byť užitoční. Toto bol základný cieľ. Ďalším bolo umiestniť v kinematografickom priestore nový film režiséra Miloslava Luthera Krok do tmy – získať preň zahraničných distribútorov, prípadne hľadať uplatnenie na zahraničných festivaloch,“ hovorí Patrik Pašš zo spoločnosti Trigon Production. „Tento rok bola účasť na filmovom trhu pre našu spoločnosť mimoriadne efektívna. Okrem záujmu o Krok do tmy sme opäť dostali naliehavé žiadosti uviesť Nickyho rodinu. Britská filmová a televízna akadémia prišla s návrhom znovu premietnuť film v Londýne a v Los Angeles s mimoriadne exkluzívnymi sprevádzajúcimi celebritami. Takisto som dohodol s priateľmi producentmi tri-štyri projekty, ktoré sa budú realizovať v blízkej budúcnosti,“ dodáva Patrik Pašš.

Na filmovom trhu v Cannes sa zúčastnil aj Marko Škop zo spoločnosti Artileria. „Prišli sme aj s kolegami a producentom Jankom Melišom s projektmi Křižáček českého režiséra Václava Kadrnku a s mojím hraným debutom Eva Nová, na ktorý sme práve v čase konania festivalu získali podporu z českého kinematografického fondu,“ objasňuje Marko Škop. „Eva Nová je v prípravnej fáze produkcie a zamerali sme sa na sales agentov, ktorí náš projekt

už dlhší čas sledujú. Rozoberali sme hlavne ukážky z kastingov a diskutovali o obsadení. Projekt Křižáček je vo fáze vývoja a tu sme sa sústredili na potenciálnych koprodukčných partnerov z oblasti Stredozemia, keďže časť filmu plánujeme nakrúcať v lokáciách morského prístavu. Česko-slovenský pavilón a predovšetkým jeho terasa je skvelou bazou na takéto stretnutia,“ pripomína Škop.

Slovenským zástupcom v projekte Producers on the Move (PoM), ktorý v rámci festivalu v Cannes každoročne organizuje European Film Promotion (EFP), bol Mátyás Prikler za spoločnosť MPhilms. Do projektu ho nominoval Slovenský filmový ústav, člen EFP, a jeho účasť finančne podporil Audiovizuálny fond. V minulosti sa na podujatí za Slovensko zúčastnili Mira Fornay, Michal Kollár, Silvia Panáková, Marko Škop, Peter Kerekes a Marek Veselický. „Tento rok sa na projekte zúčastnilo 24 producentov z krajín Európy. Základný princíp je, aby sa mladí producenti stretli a nadviazali možnú spoluprácu do budúcnosti. Projekt trval dva dni, prvý bol zameraný na oznámenie sa a prezentáciu účastníkov, druhý tvorili prednášky – tzv. case study,“ ozrejmuje Mátyás Prikler a pokračuje: „Na PoM považujeme za najlepšie, že poskytuje organizovaný priestor, kde sa v jednom čase stretne 24 mladých producentov z rôznych krajín a je na každom z nich, ako aj na šťastnej konštelácii okolností, či z takéhoto canneského stretnutia bude nejaká konkrétna spolupráca v budúcnosti.“

Podrobnejšie informácie o tohtoročnej prezentácii slovenskej kinematografie na filmovom trhu v Cannes nájdete na www.aic.sk. ▲

Hranica, ktorá spája

► Daniel Bernát

V Českom Těšine a poľskom Cieszyne sa od 29. apríla do 4. mája konala 16. filmová prehliadka Kino na hranici. Program opäť tvorili prevažne české, poľské a slovenské snímky, no tentoraz doň zasiahli aj filmy z Ukrajiny. Slovenskú kinematografiu najvýraznejšie zastupovala tvorba Dušana Hanáka. Spoluorganizátorom podujatia bol Slovenský filmový ústav.

Na poľskej strane sa toho dialo viac. A nielen čo sa projekcií týka. Naša pozornosť sa sústredila na poľské filmy. Bolo na nich plno. Publikum tvorili z veľkej časti mladí diváci. A nechodili len na novšie tituly. Sála mestského divadla bola zaplnená napríklad aj pri filme Úrad z roku 1969 (Urząd, r. Janusz Majewski). Dobrý film. Neboli také všetky, ale tie videné za videnie stáli. Hoci im niekedy pomáhalo to, čo sa zahŕňa pod pojem atmosféra. Tá festivalová bola príjemná.

Uvádzané filmy však reflektovali aj to nepríjemné. Miestami to presakovalo i zo série polhodinových snímok Glasgow, Urodziny (Narodeniny) a Psubrat, ktoré sa premietali v jednom bloku. Prvá z nich zachytáva osamelosť dvanásťročného chlapca, ktorý vyrastá s matkou a je presvedčený o tom, že jeho otec je futbalista klubu Celtic Glasgow. Táto predstava vyplňa jeho vnútorný svet, kým každodennosť trávi s kamarátkou – tehotnou tínedžerkou, s dôchodcom, ktorému vypomáha a tým si zarába, potulkami po meste alebo vzdorovaním matke, ktorá si našla milenca. V treťom filme zase sledujeme sídliskovú rodinu, v ktorej chýbajú pozitívne impulzy, prevláda v nej vzťahová nervozita a disharmonické prvky tohto „unaveného organizmu“ ešte zvyrazňuje predvianočný čas.

Citové väzby a láska boli častou témou poľských filmov v programe prehliadky. Na jednej strane sa tematizovala narušenosť vzťahov a nedostatok empatie, na strane druhej tvorcovia vypovedali o čerstvosti lásky v konfrontácii s nepriaznivými okolnosťami. Takýto príbehový model si zvolil režisér Tomasz Wasilewski pri snímke Plávajúce žiaky (Płynące wieżowce). Rozpráva v nej o mladom športovcovi Kubovi, ktorý žije so svojou matkou a priateľkou. Napätie vo vzťahoch narastá po jeho

stretnutí s Michalom, do ktorého sa zamiluje.

Obraz špecifických prejavov citovej náklonnosti ponúkol režisér Andrzej Jakimowski vo filme Imagine. Svoje rozprávanie uzavrel za múry lisabonského centra pre nevidomých, kam prichádza tajomný lan, aby pacientov zdokonalil v priestorovej orientácii. Spoznáva pritom aj plachú Evu, ktorej venuje zvláštnu pozornosť. Zároveň musí čeliť kritike zo strany lekárov i podozrievavosti pacientov, ktorí pochybujú, že lan nevidí. Krátka anotácia môže diváka odrádzať predstavou o tuctovej sentimentálnej melodráme, Jakimowski však vo výsledku príjemne prekvapil. Na svoje rozprávanie si zvolil pomalé tempo, no úspešne udržiava a podnecuje divákovu vnímavosť. Prácu s nevidomými netlačí do polohy lacnej atraktivizujúcej kulisy, ale dôsledne narába s obrazom, takže aj keď vychádza za múry kliniky do ulíc, stále vytvára pocit obmedzeného priestoru, ktorý sa nedá obsiahnuť v jeho rozľahlosti, a kamera sa konečne poriadne rozľahdá po meste až v poslednej scéne filmu, keď opúšťa ústredných hrdinov. Tých stvárnil Edward Hogg a Alexandra Maria Lara.

Ešte nebola reč o dokumentoch, preto spomeňme aspoň tie, ktoré nakrútila Krystyna Krauze. Vydaný Návrat Agnieszky H. (Powrót Agnieszky H.) vypovedá o poľskej režisérke Agnieszke Holland hneď v niekoľkých rovinách a sústreďuje sa na turbulentné obdobie, keď študovala na pražskej FAMU. Krauze však v Cieszyne predstavila aj dokument Tatarské touhy (2012) – keď ho nakrúcala, nemohla ešte tušiť súvislosti, v akých sa jej film o živote a osudoch Krymských Tatárov ocitne na 16. prehliadke Kino na hranici v roku 2014. ▲

Anna Bohn: Denkmal Film. Band 1. Der Film als Kulturerbe

(Böhlau Verlag, Kolín 2013, 388 strán)

V prvej časti dvojdielnej publikácie venovanej problematike filmu ako kultúrneho dedičstva a jeho ochrany sa autorka Anna Bohn sústreďuje na rôzne aspekty práce s audiovizuálnym dedičstvom. Mapuje historický vývoj jeho ochrany i filmových archívov, múzeí a ďalších príbuzných inštitúcií, zaujíma ju však aj fenomén reštaurovania a rekonštrukcie archívnych filmových materiálov. Veľký priestor je venovaný medzinárodným dohodám – tým, ktoré sa zameriavajú na všeobecnú ochranu kultúrneho dedičstva, no najmä špecifickým dohodám o ochrane audiovizuálneho kultúrneho dedičstva, ktoré boli po roku 2000 formulované nielen pod hlavičkou UNESCO, ale aj v rámci rôznych iniciatív Európskej únie. Najväčším prínosom je však detailný pohľad na históriu a súčasnosť zákonných opatrení na ochranu filmového kultúrneho dedičstva v USA, vo Francúzsku, v Rusku a v Nemecku.

Anna Bohn: Denkmal Film. Band 2. Kulturlexikon Filmerbe

(Böhlau Verlag, Kolín 2013, 493 strán)

Druhý zväzok ďalej rozvíja a prehĺbuje pohľad na rôzne čiastkové aspekty ochrany audiovizuálneho kultúrneho dedičstva, ktorej história a medzinárodný i národný zákonný rámec boli obsahom prvej časti publikácie. Autorka Anna Bohn postupne predstavuje a definuje zásadné pojmy, ako sú rezervácia a konzervácia, duplikácia a kopírovanie alebo reštaurovanie a rekonštrukcia. Poukazuje na dôležitosť dokumentácie a analyzuje význam a postavenie originálu a kópie. Zaujímajú ju aj problémy integrity a fragmentácie filmového diela, s ktorými sú previazané otázky dopĺňania, kompletizácie, rôznych variantov a s nimi prichádzajúcej kontaminácie. Práve na tie treba dať odpoveď v rámci komentára alebo špecifickej edičnej politiky, čo často získava mimoriadnu dôležitosť predovšetkým v súvislosti s propagandistickými či inak citlivými filmovými materiálmi. Autorka so svojou dôsledne aplikovanou interdisciplinárnou porovnávacou metódou nevynecháva ani tieto stránky starostlivosti o filmové kultúrne dedičstvo.

Vlk z Wall Street

(Bonton)

Jordan Belfort bol slušný chlapec zo slušnej rodiny. Získal príslušné vzdelanie a nastúpil do maklérskej firmy na legendárnej Wall Street. A hoci sa jeho kariéra začala (a v podstate aj skončila) práve na Čierny pondelok roku 1987, svoj sen byť milionárom si nakoniec splnil. Pravdaže – ako vraví klasik – tento sen ani vzdialene nesúvisel s tým, čomu sa ľudovo „nadáva“ poctivá práca. Jordan Belfort sa stal špekulantom so sociopatickými sklonmi, ktorý v snahe o naplnenie svojich ambícií neváhal obchádzať všetky svetské i morálne zákony, ktoré sa obísť dajú. Po tom, čo mu FBI jemne klepla po prstoch, preniesol svoj bujarý životný štýl do knižnej doby, podľa ktorej nakrútil Martin Scorsese svoj ďalší monumentálny film. Aj na prahu sedemdesiatky stále vitálny tvorca dokáže takmer trojhodinový stopáž svižne naservírovať aj súčasnému, komiksmi odchovanému publiku. Žiaľ, komiksovo ploché charaktery dominujú v kresbe jednotlivých postáv a sú azda jedinou slabinou snímky. Z bonusov sa na DVD pretlačil iba jeden, nazvaný *Vlčia svorka – rozhovor s tvorcami a hercami*. Výbava disku v podobe dabingu a titulky je samozrejmosťou.

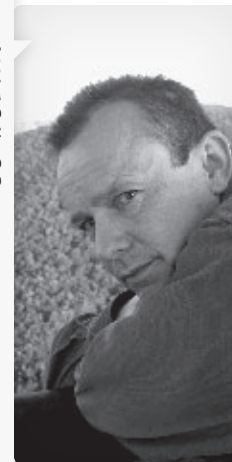

Čínska štvrt

(Magic Box)

Roman Polanski je popri Milošovi Formanovi asi najvýznamnejším tvorcom z bývalého „ostbloku“, ktorý zanechal naozaj výraznú stopu v mekke amerického filmu – Hollywoode. Dokázal načrieť do každého výsostne komerčného žánru tak, že ho nielenže nesušoval, ale sa zapísal do jeho análov ako klasik. To je aj prípad filmu *Čínska štvrt*, pracujúceho so štýlotvornými prostriedkami filmu noir. Ústredná postava chandlerovsky sa tváriaceho detektíva (jedna zo životných a ikonických úloh Jacka Nicholsona) rozplietla na pozadí pomerne banálneho prípadu manželskej nevery zložitú rodinno-politicko-korporatívnu väzbu, do ktorých sa postupne zaplieta. Prípad naberá na tajomnosti a temnote a vrcholí drámou takmer antických rozmerov. Polanski vyťažil z atmosféry noiroviek maximum a zúčastnených hercov vybičoval k jedným z ich najlepších výkonov. Napriek týmto kvalitám neobsahuje tuzemské DVD vydanie ani jeden bonus. Pridanú hodnotu v podobe dobového českého znenia z roku 1987 ocenia iba milovníci dabingu. Pre ostatných je štandardne k dispozícii aj pôvodné znenie, titulky a anamorfný obraz vo formáte 2,35 : 1.

VEDÚCI MEDIATÉKY SFÚ

režisér Juraj Nvota

Cestujem medzi Prahou a Bratislavou, dokončujeme film *Keď sme hrali čiaru*. V Prahe s Aloisom Fišárkom striháme a v Bratislave pripravujem posledný deň natáčania. Zároveň začíname s Ľubkou Čekovskou uvažovať o hudbe. Tridsiateho mája musí byť strih hotový, filmári tomu vravia final cut. Okrem toho sa pripravujem na dve netradičné spolupráce – so SĽUK-om a s Operou SND. No a ešte oponentské posudky a dramaturgický plán na budúci školský rok.

dokumentaristka Paula Durinová

Tento rok sme dokončili krátky film *Baro mariben* o rómskom holokauste na Slovensku počas druhej svetovej vojny. Pripravujeme projekcie tohto dokumentu spojené s diskusiou. Priebežne pracujem na svojom autorskom dokumente s pracovným názvom *V mene otca*. Film rozoberá prostredníctvom obdivovateľov Jozefa Tisa ich boj za ideál, ich predstavy o pravde, ale cez konfrontáciu týchto obdivovateľov hovorí aj o našom vzťahu k národu, k viere a poukazuje na ambivalentný postoj cirkvi a spoločnosti k tejto téme. Teším sa aj na strihanie absolventského filmu *Obedové menu* režisérky Simony Schurdákovéj.

režisér Lukáš Hanulák

Po štyroch rokoch písania scenára a po berlínskom štipendiu Nipkowovho programu sa tento rok konečne púšťam do nakrúcania debutového mysteriózneho filmu *Piargy*, na ktorom spolupracujem okrem iných aj s renomovaným poľským kameramanom Adamom Sikorom. Prípravy sú v plnom prúde, keďže však ide o produkčne a umelecky náročný projekt, máme nakrúcanie rozdelené na niekoľko období až do konca roka 2015. Venujem sa aj televíznej tvorbe a takisto čerstvo narodenému synovi, pri ktorom si uvedomujem, že to najlepšie som už dávno vytvoril.

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Program Kreatívna Európa kladie veľký dôraz na niekoľko nových tém, ktoré reflektujú aktuálne očakávania a potreby podpory sektoru kreatívneho priemyslu. Jednou z týchto tém je práca s publikom a to je dôvod, prečo kancelária Creative Europe Desk Slovensko organizuje zážitkovú konferenciu Práca s publikom – od inšpirácie k manipulácii, ktorá sa uskutoční v piatok 13. júna od 9.30 hod. v Múzeu dopravy v Bratislave (Šancová 1/A).

Aktuálne uzávierky podprogramu MEDIA:

– Výzva EAC/S30/13, Podpora vývoja jednotlivých projektov, uzávierka je 6. júna 2014.

– Výzva EAC/S24/13, Podpora uvádzania európskych audiovizuálnych diel v televíznych programoch, uzávierka je 13. júna 2014.

Podrobný program celodennej konferencie, ako i slovenské preklady výziev a ďalšie potrebné informácie sú na našej webovej stránke www.cedslovakia.eu, v prípade potreby osobných konzultácií vás radi privítame v našej kancelárii.

► vs

Aktuálne uzávierky

► Do 10. júna sa dajú prihlasovať filmy na 38. ročník medzinárodného festivalu animovaného filmu Cinanima, ktorý sa bude konať od 10. do 16. novembra v meste Espinho v Portugalsku.

► Tridsiateho júna je uzávierka na prihlasovanie filmov na 7. ročník MF filmov strednej a východnej Európy CinEast, ktorý sa uskutoční od 9. do 26. októbra v Luxemburgu. Viac na www.cineast.lu.

► Štyridsiaty štvrtý ročník MFF Molodist v Kyjeve na Ukrajine prijíma hrané, animované i dokumentárne filmy do 1. júla. Festival sa bude konať v dňoch 25. októbra až 2. novembra. Viac na www.molodist.com.

► Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jihlava spustil prihlasovanie snímok na svoj 18. ročník. Do 30. júna sa môžu prihlasovať filmy dokončené v roku 2014, pre prihlášky hrubých zostrihov filmov platí uzávierka 31. júla. Viac na www.dokument-festival.cz.

► Dvadsiaty druhý ročník MFF Camerimage (15. –

22. novembra) v Bydgoszczy v Poľsku, ktorý je zameraný na kameramanské umenie, prijíma filmy vo viacerých kategóriách: v hlavnej súťaži a v súťaži hraných debutov do 30. júna bez poplatku a do 31. júla s poplatkom, v súťažiach študentských a dokumentárnych filmov do 31. augusta a v súťaži hudobných videoklipov do 18. augusta. Viac na www.camerimage.pl.

► Tréningový program pre nových európskych producentov Maia Workshops ponúka v roku 2014 tri päťdňové rezidenčné workshopy. Druhý s témou Legal & Financial Issues prebehne od 23. do 27. júna, prihlášky na tretí workshop s témou Marketing & Distribution, ktorý sa bude konať od 29. septembra do 3. októbra, možno zasielať do 27. júna. Workshop s kapacitou 20 účastníkov bude v anglickom jazyku. Viac na www.maiaworkshops.org.

Envirofilm rozdal ceny

► zs

Dvadsiaty ročník medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí Envirofilm, ktorý sa konal od 19. do 24. mája v Banskej Bystrici, pozná svojich víťazov. Hlavnú cenu si odniesol nemecko-novozélandský dokument *Zobák a mozog* (r. V. Artz, A. Sigl). Spoluorganizátorom festivalu je aj Slovenský filmový ústav a medzi 15 oceneniami je i Cena generálneho riaditeľa SFÚ, ktorú získal maďarský titul *Malý Žitný ostrov – vnútrozemská delta Dunaja* (r. S. Mosonyi). Najlepším dokumentárnym filmom sa stal čínsky titul *Syn Zeme* (r. L. Sheng) a v kategórii spravodajské a publicistické programy, magazíny a filmy uspela dánska snímka *Podvodníci s emisiami* (r. T. Heinemann). Na jubilejnom ročníku Envirofilmu mohli diváci počas piatich dní vidieť 63 súťažných snímok.

► zs

Martina Šmatláka zvolili za riaditeľa AVF

Martin Šmatlák sa stal staronovým riaditeľom Audiovizuálneho fondu. Rada Audiovizuálneho fondu ho 29. apríla jednohlasne zvolila na ďalšie päťročné funkčné obdobie. Šmatlák bol jediným prihláseným kandidátom na pozíciu riaditeľa, ktorú v prvom funkčnom období zastával od mája 2009.

► zs

Dobrá správa i záväzok

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

Začiatkom roku 1963 sa zišli slovenskí dokumentaristi na aktíve, kde si zaumienili preniknúť realite pod kožu a slúžiť pravde 24-krát za sekundu. Na konci toho istého roku už zaznamenali prvé výsledky a filmový kritik Pavel Branko mohol konštatovať: „Slovenský dokumentárny film naberá dych.“ Na tom istom aktíve sa Ladislav Kudelka, budúci šéfredaktor žurnálu, zamýšľal, prečo sú týždenníky fádne a nudné. Príčinu videl v tom, že „naš kolektív tvorí, ale nezúčastňuje sa na práci pri veľkej problematike strihu a vytvárania vlastného diela – filmového týždenníka“. Bola to jasná výzva navrátiť žurnál na Slovensko a vytvoriť tak priestor na zdravé súťaženie medzi Bratislavou a Prahou. Na konci toho roku – „prvého roku skutočného obrodzenia našej kinematografie“ (*Film a doba* č. 12/1963) – je už jasné, že naši spravodajcovia uspeli. Týždeň vo filme sa bude opäť realizovať na Slovensku.

Je to dobrá správa, ale aj veľký záväzok.

Posledné vydania z roku 1963 naznačujú, kade sa uberať a čoho sa vyvarovať. Kritické snímky v rubrike Zvedavá kamera sú vecné a na telo. O neschopnosti a ľahostajnosti funkcionárov, ktorí niesli vinu na projekte a krachu 3. päťročnice, svedčia otriasajúce zábery zo Senca, kde zhnulo 26 vagonov papriky a pohnojili ňou zem. Problémy sú aj s vykladáním uhliá. Len v oblasti východnej dráhy márne čakajú na vyloženie tisícky vagonov (Týždeň vo filme č. 46). Na stavbe „experimentálneho sídliska“ v Prahe sa vyskytli „chybičky“ nielen vo vybavení bytov, ale aj v neplánovaných dierach na strechách (č. 47). „Štedré“ predvianočné nákupy, ktoré sú skúškou pre obchod a zásobovanie, pôsobia zoči-voči stavu, s akým musí zápasiť bežný občan, ako nevydarená fraška (č. 51). Ešteže opice v brnianskej zoo nemajú starosti s pravidelným dodávaním pestrej stravy (č. 51).

Historicky cenné sú zábery z obnovy Bratislavského hradu (č. 48) i objavné skalné izby a svätyňa s oltárom v Českom raji (č. 48). Kónské dostihy v Chuchli zostrihali spravodajcovia so zmyslom pre dynamickosť (č. 50) a veľmi si dali záležať na citlivom komentári k výstave naivného umenia v Brne (č. 46).

Živelné katastrofy, pouličné boje a tragédie v USA (č. 47), Nemecku (č. 46), Japonsku (č. 49) a vo Vietname (č. 47) vrcholila autentickými zábermi atentátu na Kennedyho, ktoré sú vzácné najmä tým, že prinášajú filmový záznam ešte neskreslený dodatočnými interpretáciami (č. 49). A posledná katastrofa: vášnivé objatie a bozky súdruha Novotného so súdruhom Brežnevom (č. 51) – pozrieť povinne! ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JÚN 2014

7. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 46/1963 a 47/1963 (repríza 8. 6. o 15.30 hod.)

14. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 48/1963 a 49/1963 (repríza 15. 6. o 15.30 hod.)

21. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 50/1963 a 51/1963 (repríza 22. 6. o 15.30 hod.)

28. 6. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 52/1963 a 1/1964 (repríza 29. 6. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JÚNI: Morálne nepokoje všetkých generácií

odporúča
filmový historik
Richard Kováčik

Mesiac jún – dávny „problém“ všetkých kinárov. Dni sa stále predlžujú, počasia je zväčša priaznivejšie, ľudia dávajú prednosť záhradnej reštaurácii pred tajomstvami filmových hrdinov na plátne tmavej kinosály. Jedným z atraktívnych lákadiel Kina Lumière na tento mesiac sa stáva cyklus Európske filmy za €uro. Zhruba za cenu veľkej kofoly či malého piva si môžete vybrať zo skutočne širokej ponuky. Koniec školského roka mi dáva do pozornosti najmä dva tituly. Nezabudnuteľný zážitok mi priniesli samotné filmy, ale predovšetkým fakt, že som ich videl v spoločnosti dvesto stredoškôľakov, ktorí ich sledovali takmer bez dychu. *Miestnosť samovrahov* je názov debatnej internetovej miestnosti, do ktorej uniká maturant Dominik. Stretáva sa tam so Silviou. Nejde však o žiadnu virtuálnu love story. Obaja pociťujú „nespravodlivosť“ reálneho sveta, a preto unikajú do sveta virtuálneho. Sklamal ich pokrytecky svet rodičov, vzdialili sa aj nechápajúcim rovesníkom. A predovšetkým hľadajú sami seba... Tridsaťročný poľský režisér Jan Komasa nakrútil veľmi silnú generačnú výpoveď a predstaviteľ Dominika Jakub Gierszal sa ukázal ako silný herecký talent nastupujúcej generácie. Britský divadelný režisér Rufus Norris si do svojho filmového debutu *Rozbitý svet* vybral do hlavnej úlohy jedenástoročnej Skunk fascinujúcu neherečku Eloise Laurence, ktorá sa ocitla po boku skúseného Tima Rotha v úlohe otca, a všetci spoločne vytvorili najlepší britský film za posledné roky. Skunk počas prázdnin nečakane spoznáva pocity skutočnej duševnej spriaznenosti (lásky?), ale zároveň krutosti a neprávosti sveta dospelých. Táto sonda do sveta nekompletných alebo „narušených“ rodín upúta diváka svojou úprimnosťou a spontánnosťou.

Tento mesiac sa dožíva 75 rokov jeden z najvýraznejších režisérov nielen stredo-európskeho kontextu Krzysztof Zanussi. Po sérii úspešných amatérskych filmov z prelomu päťdesiatych a šesťdesiatych rokov nakoniec smeroval na filmové štúdio v Lodži. Jeho (oneskoreným) celovečerným debutom je *Štruktúra kryštálu* podľa vlastného a možno aj trochu autobiografického scenára. Kto z nás sa predsa len niekedy nezamyslí nad tým, či bol osobný výber pracovného a súkromného smerovania správny? Čo by mohlo naše životy uspokojiť a naplniť viac ako naša momentálna pozícia? Akú má ten váš „kryštál“ štruktúru a ako sa rokmi obrúsil? Črty tohto ľudského morálneho nepokoja sa ešte zvýraznili v jeho ďalšej tvorbe. *Ochranné sfarbenie* nazerá do konfrontácie sveta študentov a ich pedagógov – a hlavne do rôznosti postojov k osobnej morálke aj medzi samotnými „dospelými“. ▲

Štruktúra kryštálu • archív SFÚ

KINO SLOVENSKEHO FILMOVÉHO ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

- 1. 6.
Kráľ Babar, r. A. Bunce, Kan./Fran, 1989, 73' (~) (15.30, K3)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (16.30, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plancíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (17.00, K2)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Hergren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.30, K1)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (V) (18.30, K2)
Dovidenia v pekle, priatelia, r. J. Jakubisko, Českoslov./Tal., 1970 – 1990, 72' (~) (18.45, K3)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' (V) (20.00, K2)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.30, K1)
► 2. 6.
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (18.00, K1)
Arcibiskup Bezák Zbohom..., r. O. Záblačák, SR, 2014, 90' (D) (18.15, K2)
Neposlúšné deti, pásmo krátkych filmov, r. Š. Uher, L. Kudelka, P. Solan, V. Polakovičová, J. Zachar, Českoslov., 1957 – 1973, 119' (~) (18.45, K3)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (20.00, K2)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Hergren, Švéd., 2013, 114' (D) (20.30, K1)
► 3. 6.
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Hergren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.15, K1)
Tango pre medveďa, r. S. Barabás, Českoslov., 1966, 92' (~) (18.45, K3)
Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.30, K1)
Dobry žlovek, r. Cs. Molnár, SR, 2013, 62' (V) (20.40, K2)
► 4. 6.
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (D) (18.15, K2)
Údolie večných karaván, r. M. Horňák, Českoslov., 1968, 77' (~) (18.45, K3)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (20.00, K2)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Hergren, Švéd., 2013, 114' (D) (20.30, K1)
► 5. 6.
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.00, K1)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (18.15, K2)
Kes, r. K. Loach, VB, 1969, 108' (~) (18.45, K3)
Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.00, K2)
Dlhá cesta dole, r. P. Chaumeil, VB, 2014, 96' (D) (20.30, K1)
► 6. 6.
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (16.30, K1)
Dobry žlovek, r. Cs. Molnár, SR, 2013, 62' (V) (16.30, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.00, K2)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.30, K1)
Veľké preteky, r. B. Edwards, USA, 1965, 154' (~) (18.45, K3)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
+ Tanec tigra, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.00, K2)
Melancholia, r. L. von Trier, Dán./Švéd./Franc./Nem./Tal., 2011, 130' (~) (20.30, K1)
► 7. 6.
Dlhá cesta dole, r. P. Chaumeil, VB, 2014, 96' (D) (16.00, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plancíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (16.15, K2)
Manderlay, r. L. von Trier, Dán./Švéd./Fran./VB/Nem./Hol., 2005, 139' (~) (17.45, K2)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' (D)
+ Tanec tigra, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (18.00, K1)
Beťonová džungľa, r. J. Losey, VB, 1960, 92' (~) (18.45, K3)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (20.15, K1)
Dobry žlovek, r. Cs. Molnár, SR, 2013, 62' (V) (20.30, K2)
Antikrist, r. L. von Trier, Dán./Nem./Franc./Švéd./Tal./Pol., 2009, 114' (~) (20.45, K3)
► 8. 6.
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Hergren, Švéd., 2013, 114' (D) (16.00, K1)

- Slovensko 2.0**, r. J. Herz, Martin Šulík, P. Kerekes, Z. Liová, M. Suchý, O. Rudavský, I. Grófová, P. Krištúfek, V. Čákanová, M. Jelok, SR, 2014, 112' (D) (16.15, K2)
Kurz negatívneho myslenia, r. B. Breien, Nór., 2006, 79' (~) (17.00, K3)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.00, K1)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (18.15, K2)
Dobrodružstvo Poseidona, r. R. Neame, USA, 1972, 114' (~) (18.45, K3)
Dlhá cesta dole, r. P. Chaumeil, VB, 2014, 96' (D) (20.00, K1)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.30, K2)
► 9. 6.
Dlhá cesta dole, r. P. Chaumeil, VB, 2014, 96' (D) (18.30, K1)
Proces, r. O. Welles, Fran./Nem./Tal., 1962, 110' (~) (18.45, K3)
Dobry žlovek, r. Cs. Molnár, SR, 2013, 62' (V) (19.00, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.15, K2)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (20.30, K1)
► 10. 6.
Človek z mramoru, r. A. Wajda, Pol., 1976, 165' (~) (18.00, K2)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.30, K1)
Búrka nad Áziou, r. V. Pudovkin, ZSSR, 1928, 88' (~) (18.45, K3)
Na vine sú hviezdy, r. J. Boone, USA, 2014, 125' (D) (20.30, K1)
Socialistický Zombi Mord (SZM), r. R. Blažek, P. Čermák, Z. Paulini, SR, 2014, 94' (D) (20.45, K2)
► 11. 6.
Socialistický Zombi Mord (SZM), r. R. Blažek, P. Čermák, Z. Paulini, SR, 2014, 94' (D) (18.00, K2)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.30, K1)
Zámok, r. R. Noelte, Nem., 1968, 84' (~) (18.45, K3)
Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.00, K2)
Na vine sú hviezdy, r. J. Boone, USA, 2014, 125' (D) (20.30, K1)
► 12. 6.
Filmový kabinet: Mŕtvy muž, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 1995, 120' (~) (18.00, K2)
Následky lásky, r. P. Sorrentino, Tal., 2004, 100' (D) (18.30, K1)
Nehoda, r. J. Losey, VB, 1967, 101' (~) (18.45, K3)
Krok do tmy, r. M. Luther, SR/ČR, 2014, 115' (D) (20.30, K1)
► 13. 6.
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (16.00, K1)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (17.00, K2)
Na vine sú hviezdy, r. J. Boone, USA, 2014, 125' (D) (18.00, K1)
Nôž vo vode, r. R. Polařík, Pol., 1962, 90' (~) (18.45, K3)
Best of Fest Anča 2013, pásmo víťazných filmov MF animovaných filmov, 47' (V) (19.00, K2)
Pátranie po Sugar Manovi, r. M. Bendjelloul, Švéd./VB, 2012, 86' (V) (20.15, K2)
Krok do tmy, r. M. Luther, SR/ČR, 2014, 115' (D) (20.30, K1)
Mexická jazda, r. A. Cuarón, Mex., 2001, 101' (~) (20.45, K3)
► 14. 6.
Z Andersových rozprávok, r. K. Jabuki, Jap., 1968, 77' (~) (15.30, K3)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (16.00, K1)
Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (16.30, K2)
Strach(y) z tmy, r. Blutch, C. Burns, M. Caillouová, P. di Sciullo, L. Mattotti, R. McGuire, Fran., 2007, 82' (~) (17.00, K3)
Vlhké miesta, r. D. Wnendt, Nem., 2013, 109' (D) (18.00, K1)
Následky lásky, r. P. Sorrentino, Tal., 2004, 100' (D) (18.30, K2)
Posol, r. J. Losey, VB, 1971, 111' (~) (18.45, K3)
Krok do tmy, r. M. Luther, SR/ČR, 2014, 115' (D) (20.00, K1)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izr./Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (20.30, K2)
► 15. 6.
Pásmo filmov Vlastimila Herolda, r. V. Herold, Českoslov., 1974 – 1987, 53' (~) (15.30, K3)

► Hraný debut Juraja Lehotského *Zázrak* získal minulý mesiac na filmovom festivale Neiše Filmfestival (7. – 11. máj) v Nemecku cenu Ryba z Neiše – ocenenie za najlepší hraný film.

► Dokumentárny film *Zamatoví teroristi* režisérov Pavla Pekarčíka, Ivana Ostrochovského a Petra Kerekesa získal Zvláštnu cenu poroty na 11. ročníku festivalu PLANETE+ DOC, ktorý sa konal v dňoch 9. až 18. mája v poľských mestách Varšava a Vroclav. Tvorcovia snímky, na ktorej porota ocenila jej svižný a svieži prístup k dokumentaristike, sa o toto ocenenie delia so známym režisérom Michelom Gondrym a jeho najnovším filmom *Je vysoký muž šťastný?* (*Man Who is Tall Happy?*).

► V máji sa v Roman Fecik Gallery v Bratislave uskutočnila výstava Kabinet Jana Švankamjera, venovaná českému výtvarníkovi a filmárovi, ktorého v roku 2009 na MFF v Karlových Varoch ocenili Krištáľovým glóbusom za mimoriadny umelecký prínos svetovému filmu. Na výstave bola predstavená aj rovnomenná publikácia s výberom Švankmajerových grafičiek a surrealistických objektov, ktorej autorom je Ivan Melicherčík.

► Dokument *Pygmejovia – deti džungle* (r. P. Barabáš) získal Cenu divákov na filmovom festivale Expedičná kamera, ktorý sa konal od februára do apríla v 215 mestách Česka aj Slovenska. Snímka tak má na konte už jedenásť ocenení.

► Český časopis pre vedeckú reflexiu kinematografie *Illuminace* pripravil v Prahe pri príležitosti svojho 25. výročia cyklus odborných prednášok. V máji vystúpila v rámci programu Mária Ferenčuhová s prednáškou Kreativita a kompromisy – Slovenský dokumentárny film v prvej fáze normalizácie (1970 – 1974). Podujatie pokračuje aj v júni; 25. a 26. 6. sa na ňom bude prezentovať známy americký filmový historik a teoretik David Bordwell.

► Vzdelávací dokument *Mesačičky* Diany Fabiánovej, ktorý voľne nadväzuje na celovečerný film *Mesiac* v nás (2009), mal na konci mája nielen slovenskú premiéru, ale premietali ho aj divákovi v Portoriku, Rusku, Brazílii, Číne, Mexiku, Nepále a vo viacerých európskych krajinách.

► ZS

NAJPREDAVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► MÁJ 2014

► PUBLIKÁCIE

1. Cinepur 92/2014, téma: Populárne-vedecký film (Sdružení přátel Cinepuru, Praha)
2. Filmový kalendár 2014 (SFÚ, Bratislava)
3. Peter Gavalier: Hrabalovský svet očami Jiřího Menzla (SFÚ Bratislava v spolupráci s NFA Praha)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD Fontána pre Zuzanu (Atypfilm)
2. DVD Rabaka (Sui Generis)
3. DVD 3x Juraj Jakubisko (SFÚ)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v júni tieto akcie:

1. V predajni Klapka.sk sme na letné mesiace pripravili akčiovú cenu 5 eur na vybrané DVD tituly SFÚ: Signum Laudis od M. Hollého, Obrazy starého sveta Dušana Hanáka, prvotinu Martina Šulíka Neha, DVD Dialóg 20 40 60 a DVD Slovenský animovaný film.
2. Ak v predajni nakúpíte tovar v hodnote nad 30 eur, dostanete jeden voľný lístok do Kina Lumière, kde je pol hodinu pred prvým predstavením otvorená aj pobočka našej predajne Klapka.sk.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► APRÍL 2014

1. Grandhotel Budapešť (r. Wes Anderson, VB/Nemecko, 2013, Barracuda Movie)
2. Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom (r. Patrik Lančarič, SR, 2014, Magic Box Slovakia)
3. Slovensko 2.0 (r. Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Kerekes, Zuzana Liová, Mišo Suchý, Ondrej Rudavský, Iveta Grófová, Peter Krištúfek, Viera Čákanyová, Miro Jelok, SR, 2014, Film Europe Media Company)
4. Cudzí obed (r. Riteš Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, ASFK)
+ krátky film Tanec tigra (r. Martin Repka, Ind./Rak./SR, 2013, ASFK)
5. Všetky moje deti (r. Ladislav Kaboš, SR/ČR, 2013, Itafilm)

Slovenská kinematografia v roku 2013

Rok 2013 bol pre slovenskú kinematografiu z viacerých stránok rekordný. Dvadsaťdva vyrobených dlhometrážnych slovenských filmov pre kiná je historický rekord. Rovnako 271 premiér v našich kinách. Naopak, počet kín klesol na historické minimum (115). Dôležité zmeny sa udiali aj v legislatíve. Všetky tieto i ďalšie informácie sú zhrnuté v **Správe o stave slovenskej audiovizie v roku 2013**, ktorú od roku 2004 vydáva a prezentuje na MFF v Cannes kancelária MEDIA Desk Slovensko, od januára už ako Creative Europe Desk Slovensko. Vo **Film.sk** ju publikujeme v skrátenej verzii, v kompletnej podobe ju nájdete na webovej stránke www.cedslovakia.eu.

Legislatíva

Dňa 9. januára 2013 vláda schválila návrh Stratégie digitalizácie kín v Slovenskej republike a uložila ministrovi kultúry zabezpečiť v spolupráci s Audiovizuálnym fondom jej implementáciu do 31. decembra 2014.

Dôležitú úpravu pre obce, ktoré majú záujem o digitalizáciu kín, priniesol zákon č. 426/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V ňom sa v § 17, odsek 8, uvádza: „Do celkovej sumy dlhu obce podľa odseku 7 sa nezapočítavajú záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu...“ Zákon nadobudol účinnosť 29. novembra 2013, § 17 odsek 8 od 1. januára 2014.

Zákon č. 374/2013 Z. z. z 22. októbra 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nadobudol účinnosť 1. januára 2014.

Zákon č. 289/2013 z 3. septembra 2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť 1. novembra 2013.

Dňa 1. januára 2014 nadobudla účinnosť i vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 446/2013 z 12. decembra 2013, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimediálnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a o spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov.

Finančná podpora

Audiovizuálny fond. AVF vykonáva podpornú činnosť od roku 2010. Ako samostatná verejnoprávna inštitúcia zriadená osobitným zákonom je hlavným zdrojom finančnej podpory v audiovizii v Slovenskej republike. Jeho cieľom je podporovať všetky súčasti procesu filmovej tvorby, produkcie aj distribúcie, filmové festivaly, vzdelávanie, odborný výskum, edičné aktivity a technologický rozvoj najmä v oblasti digitalizácie kín. Finančné zdroje fondu tvorí príspevok zo štátneho rozpočtu a príspevky od subjektov, ktoré vo svojej podnikateľskej činnosti používajú audiovizuálne diela.

V roku 2013 AVF rozdelil na podpornú činnosť o 781 702 eur viac než v predchádzajúcom roku (6 507 190 eur v roku 2013 a 5 725 488 eur v roku 2012). Vďaka spoločným aktivitám AVF a MK SR bol totiž na digitalizáciu jednosálových kín poskytnutý fondu osobitný príspevok 700-tisíc eur z rezervy predsedu vlády. V roku 2013 bolo na AVF podaných 668 žiadostí s celkovými nákladmi na projekty 70 566 423 eur a s objemom požadovaných prostriedkov 21 097 264 eur. Počet podporených žiadostí stúpol z 251 v roku 2012 na 358 v roku 2013. Ich podiel z celkového počtu doručených žiadostí zostal približne rovnaký (53,6 percenta v roku 2013 a 52 percent v roku 2012).

V roku 2013 poskytol AVF 422 790 eur na digitalizáciu 10 jednosálových kín, jednej sály viacsálového kina a dvoch letných kín v štandarde DCI a otvoril aj nový podprogram, v ktorom môžu žiadatelia získať dotáciu na modernizáciu kina finančne menej náročnou digitálnou technológiou E-cinema HD. Pri tejto technológii môže dotácia z fondu dosiahnuť až 90 percent nákladov na obstaranie zariadenia. Možnosť využilo 15 kín, ktoré získali celkovú podporu 192 500 eur.

Literárny fond. Výbor Sekcie pre tvorivú činnosť v oblasti televízie, filmu a videotvorby podporil v roku 2013 prostredníctvom programu ALFA vznik nových pôvodných literárnych predlôh pre hrané, dokumentárne a animované filmy. Výbor sekcie mal v roku 2013 celkový rozpočet 123 000 eur (126 000 eur v roku 2012), z neho poskytol na starostlivosť o tvorivých pracovníkov a umelcov 120 133 eur (118 390,10 eura v roku 2012). Takmer polovica tejto sumy (57 200 eur)

bola vyplatená 78 tvorcom vo forme tvorivého štipendia. V roku 2012 získalo 64 tvorcov tvorivé štipendium vo výške 58 000 eur.

Program MEDIA. Rok 2013 bol posledným rokom existencie samostatného programu MEDIA, od 1. januára 2014 je tento program súčasťou programu Kreatívna Európa a to isté platí i pre kanceláriu MEDIA Desk Slovensko, ktorá sa transformovala na kanceláriu Creative Europe Desk Slovensko. V roku 2013 získali slovenské subjekty z programu MEDIA finančnú podporu v celkovej výške 305 193 eur, z toho v jednotlivých schémach: Podpora vývoja jednotlivých projektov 70 000 eur, Výberová podpora kinodistribúcie 50 000 eur, Podpora audiovizuálnych festivalov 45 000 eur, Automatická podpora 140 193 eur. Úspešnosť uchádzačov o podporu bola celkovo 61 percent. Nepriama podpora v rámci siete Europa Cinemas pre 19 slovenských kín, ktoré sú členmi siete, bola 87 449 eur, čiže celková suma podpory za rok 2013 pre slovenské subjekty predstavovala 392 642 eur.

Program EURIMAGES. Kinematografický fond Rady Európy je jediný európsky fond podporujúci nadnárodné koprodukcie celovečerných filmových diel. V roku 2013 fond podporil na štyroch zasadnutiach 57 hraných filmov, 8 dokumentov a 7 animovaných snímok sumou 22 520 000 eur. Medzi podporenými boli aj tri slovenské projekty. Dokument *Všetky moje deti* (SK/CZ, 2013, r. Ladislav Kaboš), ktorý je podľa účasti Slovenska majoritný, získal podporu vo výške 30 000 eur. Animovaný film *Malá z rybnárne* (CZ/SK/FR) režiséra Jana Baleja, na ktorom sa Slovensko podieľalo minoritne, získal podporu 250 000 eur a hraný film *Wilsonovo* (SK/CZ) režiséra Jiřího Stracha, na ktorom sa Slovensko podieľalo rovnocenným 50-percentným koprodukčným vkladom, získal podporu vo výške 270 000 eur. Vklad Slovenska do fondu bol vlni 116 535 eur a slovenské koprodukčné projekty získali spolu 550 000 eur. Od nášho vstupu do Eurimages do konca roku 2013 získalo podporu 30 projektov, v ktorých boli slovenské produkčné spoločnosti v pozícii majoritného alebo minoritného koproducenta.

Filmové školstvo

Hoci je v súčasnosti na Slovensku niekoľko vysokých škôl umeleckého smeru, audiovizuálne umenie sa na nich vyučuje len okrajovo – to platí napríklad o Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katedre fotografie a nových médií Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave či Katedre výtvarných umení a intermédií Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach.

Na Akadémii umení v Banskej Bystrici je možné študovať na dvoch fakultách. Na Fakulte výtvarných umení je Katedra intermédií a digitálnych médií. Na Fakulte dramatických umení sa študujú odbory divadelné umenie a filmové umenie a multimédiá. Filmový dokumentárnu tvorbu študovalo v školskom roku 2012/2013 v bakalárskom a magisterskom stupni štúdia 46 študentov a filmovú dramaturgiu a scenáristiku v bakalárskom stupni 23 študentov. Študenti Katedry dokumentárnej tvorby vytvorili vlni 46 filmov a získali 18 ocenení.

Hlavná časť prípravy nových tvorcov a producentov však i naďalej spočíva na Filmovej a televíznej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave. FTF VŠMU je členom medzinárodnej organizácie vysokých filmových škôl celého sveta CILECT aj jej európskej odnože GEECT. V súčasnosti prebieha výučba v desiatich študijných programoch – scenáristická tvorba, filmová a televízna réžia, dokumentárna tvorba, animovaná tvorba, kameramanská tvorba a fotografia, strihová skladba (Bc. stupeň) a strihová a zvuková skladba (Mgr. stupeň), zvuková skladba (Bc. stupeň) a strihová a zvuková skladba (Mgr. stupeň), produkcia a distribúcia filmového umenia a multimédií (Bc. stupeň) a produkcia a manažment umení (Mgr. stupeň), umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá (Bc. stupeň) a audiovizuálne štúdiá (Mgr. stupeň), vizuálne efekty (Bc. stupeň). K 31. októbru 2013 študovalo na FTF VŠMU 347 študentov, z toho 12 zahraničných; 198 študentov študovalo na bakalárskom, 122 na magisterskom a 27 na doktorandskom stupni (z toho 11 v externej forme štúdia). V školskom roku 2012/2013 skončilo štúdium na FTF VŠMU 131 absolventov (68 bakalárov, 58 magistrov a 5 doktorov umenia). V školskom roku 2012/2013 bolo na FTF VŠMU dokončených 259 filmových projektov vrátane cvičení, medzi nimi aj dlhometrážny hraný film Csabu Molnára *Dobry človek* (SK, 2013). Filmy študentov FTF VŠMU získali v roku 2013 dovedna 21 ocenení, z toho 10 v zahraničí. FTF VŠMU sa i vlni podieľala na organizovaní viacerých festivalov a prehliadok, workshopov, masterclassov a sérií prednášok.

V minulom roku získalo podporu Audiovizuálneho fondu v programe 1.4.2 Produkcia audiovizuálnych diel študentov filmových vysokých škôl 34 umeleckých projektov v celkovom objeme 150 885 eur.

Študenti audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU pripravujú časopis *Frame*, ktorý je súčasťou časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon*. V roku 2013 sa uskutočnil 17. ročník festivalu študentských filmov Áčko 2013. Grand Prix získal titul *Oslava* (SK, 2013, r. Pavol Čizmár), ktorý sa stal i najlepším hraným filmom.

Po ročnej prestávke sa uskutočnil 5. ročník medzinárodného festivalu študentských filmov Early Melons. V medzinárodnej súťaži získala Cenu za najlepší animovaný film snímka *Montenegro* (GB, 2013, r. Louiz Stockler), Cenu za najlepší hraný film si odniesla čierna komédia *Ona* (GeuNyeo 2012, KR, r. Moon Seong-hyeok). Grand Prix festivalu získal film *Unavený*

(Tired of Swimming, GB, 2012, r. Anna Eijsbouts).

V septembri odštartoval v slovenských kinách nový projekt s názvom *Kobylky*. Každý mesiac prinášal pásmo filmov študentov a nedávnych absolventov VŠMU v Bratislave. Sympatický zámer sa však nestretol s očakávaným diváckym ohlasom a v decembri 2013 sa projekt skončil.

Filmová produkcia

V roku 2013 vzniklo 22 slovenských a koprodukčných dlhometrážnych filmov pre kiná, čo je najvyšší počet v histórii slovenskej kinematografie. Šesť z nich bolo so 100-percentným slovenským podielom a doplnilo ich 8 majoritných a 8 minoritných koprodukcii. V desiatich prípadoch išlo o debuty, no v prípade *Zamatových teroristov* (r. Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes) len u prvých dvoch z trojice režisérov.

Z 15 hraných titulov zabodoval hneď začiatkom roku druhý film režisérky Miry Fornay *Môj pes Killer* – sociálna dráma o rasovej neznášanlivosti, ale aj o hľadaní vlastnej identity a snahe prežiť–, ktorý si zo 4.2. MFF Rotterdam odniesol ako prvý slovenský film v histórii hlavnú cenu Hivos Tiger a Slovenská filmová a televízna akadémia ho nominovala na Oscara aj Európsku filmovú cenu. Na spomínanom festivale mal v sekcii Bright Future svetovú premiéru i debut Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre*, zobrazujúci narušené medziludské vzťahy v časech hospodárskej krízy. Sociálnou tematikou sa zaoberá aj hraný debut Juraja Lehotského *Zázrak*, ktorý rozpráva príbeh 15-ročného dievčaťa z polepšovne. V Rusku, Uhorsku a Poľsku sa odohráva historický poviedkový film Juraja Kiliána *Intrigy*. Kým Mariana Čengel Solčanská nakrútila drámu nielen o ženách v strednom veku *Miluj ma alebo odíď*, Gejza Dezorz priniesol do slovenskej kinematografie nový žáner – gangsterku s prvkami trilera *Babie leto*. Prvým premiérovým filmom podporeným v rámci experimentálneho programu Audiovizuálneho fondu Minimal, ktorého účelom bolo iniciovať tvorbu nízkorozpočtových žánrových filmov, bol *Kandidát* Jonáša Karáška. Filmová adaptácia románu s fiktívnym príbehom, ktorý sa však dotýka aktuálneho diania na Slovensku, sa s 80 234 divákmi stala divácky najúspešnejším domácim filmom roku 2013.

Sedem hraných snímok vzniklo v minoritnej koprodukcii: komorný príbeh Zdeňka Tyca o láske a umieraní *Ako nikdy*, historická snímka o príchode vierozvestcov na slovenské územie v 9. storočí *Cyril a Metod – Apoštoli Slovanov* (r. Petr Nikolaev), dramatický príbeh lásky uprostred pekla koncentračného tábora podľa predlohy Arnošta Lustiga *Colette* (r. Milan Cieslar), romantická komédia *Dočkáme sa Ježiška?* (r. Lenka Kny), dráma o komédii *Klauni* (r. Viktor Taus), detský film *Kovář z Podlesí* (r. Pavel Göbl) a dráma *Libánky* (r. Jan Hřebejk).

V roku 2013 vzniklo i sedem dlhometrážnych dokumentárnych filmov pre kiná. Slovenskou nomináciou na Európsku filmovú cenu za najlepší dokument bola *Kauza Cervanová* (r. Robert Kirchoff) – investigatívny dokument o 40 rokoch starom prípade vraždy študentky, ktorý sa s 8 565 divákmi stal najnavštevovanejším domácim dokumentom a piatym najnavštevovanejším domácim dokumentom v ére slovenskej samostatnosti. *Banický chlebiček* (r. Roman Fábian) zaviedol divákov do regiónu poznačeného porevolučnou ekonomickou transformáciou. Dejiny jednej idey s monštruóznymi dôsledkami priniesli *Eugeniové* (r. Pavel Štingl). *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. Palo Korec) sú sondou do života obyvateľov domova sociálnych služieb, *Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikmi a snami* (r. Lubomír Štecko) portrétom výtvarníka Vladimíra Ossifa, *Všetky moje deti* (r. Ladislav Kaboš) časozberným záznamom donkichotského boja charizmatického farára s drsnou rímskou realitou (film mal premiéru až v roku 2014 a videlo ho už vyše 23 000 divákov!) a *Zamatoví teroristi* rozprávajú o troch mužoch, ktorí sa v osemdesiatych rokoch rozhodli bojovať proti komunistickému režimu v Československu.

V roku 2013 vznikli aj dlhometrážne dokumenty (neurčené na distribúciu v kinách) *Súď ma a skúšaj* (r. Ivica Kúšiková), *Rodiská a doliny* (r. Viliam Ján Gruska), *Odchádzanie* (r. Dušan Hudec), *Pútnik slovenským časom* (r. Martin Šulík), *Kampaňeros* (r. Peter Važan), *Kronika komika* (r. Juraj Šteпка) i celý rad krátkych a stredometrážnych filmov – napríklad hrané *Good Night* (r. Peter Czirkai), *Homo Ciris* (r. Jana Mináriková), *Mis is for Malnutrition* (r. Peter Czirkai), *Tanec tigra* (SK/IN/AT, 2013, r. Martin Repka), *Výstava* (r. Peter Begányi, Andrej Kolenčík), dokumenty *Hodina dejepisu* (r. Dušan Trančík), *Vlčie hory* (r. Erik Baláž), *Zdenka* (r. Ivica Kúšiková), *Este chvíľu s Kornelom pobudnúť* (r. Marek Šulík, Ján Šuda), *Prvá: Magda Husáková Lokvencová* (r. Zuzana Liová), *Čo iné mu zostáva...* (r. Peter Kováčik), *Kvety a korene* (r. Jozef Banyák), *Propeler – hľadanie strateného času* (r. Palo Korec) či záverečné epizódy 6-dielnej série Pavla Barabáša *Príbehy tatranských štítov – Hladací tieň* (SK, 2013) a *Stopy na hrebeni* (SK, 2013). Z animovaných filmov môžeme spomenúť *Pandy* (CZ/SK, 2013, r. Matúš Vizár), *Fongopolis* (r. Joanna Kožuch) alebo *Sneh* (SK/FR, 2013, r. Ivana Šebestová). V roku 2013 vznikli i ďalšie diely animovaných seriálov *Mať tak o koliesko viac! – Animovaný film* (r. Ivan Popovič, Dávid Popovič) a *Papierové vreckovky* (r. I. Popovič, D. Popovič) – a *Mimi a Liza – Zbohom, farba sivá* (r. Katarína Kerekesová), *Neviditeľná ryba* (r. K. Kerekesová) a *Vianoce* (r. K. Kerekesová). Takisto vzniklo prvých šesť epizód seriálu *Pán Toti* (r. Jaroslav Baran) a 3. až 5. diel 3D seriálu *Škola za školou* (r. J. Baran).

Na výrobe 11 dlhometrážnych filmov pre kiná sa podieľala aj RTVS, ktorá je i naďalej najväčším producentom v oblasti dokumentárnej tvorby, či už vlastnej, alebo v spolupráci s nezávislými producentmi.

Dlhometrážne slovenské a koprodukčné filmy so slovenskou účasťou pre kiná vyrobené v roku 2013*

FILM	RÉŽIA	KRAJINA PÔVODU	PREMIÉRA	DISTRIBÚTOR
Ako nikdy	Zdeněk Tyc	CZ/SK	14. 11. 2013	PubRes
Babie leto	Gejza Dezorz	SK/CZ	31. 10. 2013	Continental film
Banický chlebiček	Roman Fábian	SK	6. 7. 2013	Filmtopia
Colette	Milan Cieslar	CZ/SK	12. 9. 2013	Magic Box Slovakia
Cyril a Metod				
– Apoštolí Slovanov	Petr Nikolaev	CZ/RU/SK/SI		
Ďakujem, dobre	Mátyás Prikler	SK	31. 1. 2013	Filmtopia
Dobrý človek	Csaba Molnár	SK	27. 5. 2014	Film Europe
Dočkáme sa Ježiška?	Lenka Kny	CZ/MX/SK	5. 12. 2013	Magic Box Slovakia
Eugéniové	Pavel Štingl	CZ/SK		
Exponáty				
alebo príbehy z kaštiela	Palo Korec	SK	11. 4. 2013	ASFK
Intrigy	Juraj Kilián	SK	25. 4. 2013	Continental film
Kandidát	Jonáš Karásek	SK/CZ	10. 10. 2013	Continental film
Kauza Cervanová	Robert Kirchoff	SK/CZ	16. 5. 2013	ASFK
Klauni	Viktor Tauš	CZ/SK/LU/FI	28. 11. 2013	Continental film
Kováč z Podlesí	Pavel Göbl	CZ/SK	16. 5. 2013	Bontonfilm
Líbánky	Jan Hřebejk	CZ/SK	29. 8. 2013	Forum Film
Miluj ma alebo odíď	Mariana Čengel Solčanská	SK	17. 1. 2013	Saturn Entertainment
Môj pes Killer	Mira Fornay	SK/CZ	21. 3. 2013	PubRes
Štvorec v kruhu alebo				
Život medzi únikmi a snami	Ľubomír Štecko	SK/CZ	27. 3. 2014	ASFK
Všetky moje deti	Ladislav Kaboš	SK/CZ	13. 2. 2014	Itafilm
Zamatoví teroristi	Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes	SK/CZ/HR	4. 10. 2013	Filmtopia
Zázrak	Juraj Lehotský	SK/CZ	5. 9. 2013	ASFK

*filmy sú zoradené abecedne

Kinodistribúcia a videodistribúcia

V roku 2013 prišlo do slovenských kín 3 725 709 divákov. Je to o 8,42 percenta viac než v roku 2012 (3 436 269 divákov). Podľa predbežných výsledkov bolo Slovensko jednou z ôsmich krajín Európskej únie (EÚ), ktoré zaznamenali medziročný nárast počtu divákov. V rámci EÚ sme podľa predbežných výsledkov zaznamenali v roku 2013 pokles návštevnosti o 4,1 percenta.

Stúpol aj počet predstavení o 8,17 percenta zo 114 900 v roku 2012 na 124 827 v roku 2013 a takisto priemerná návštevnosť na jedno predstavenie o 0,23 percenta z 29,91 diváka v roku 2012 na 29,98 v roku 2013. Priemerná cena vstupenky na Slovensku po prvý raz od roku 2005 medziročne klesla z 5,11 eur v roku 2012 na 5,10 eur. Tržby medziročne vzrástli o 8,29 percenta. Diváci zaplatili za vstupenky spolu 19 002 121,30 eura, čo je najvyššia suma v ére samostatného Slovenska.

Trinást distribučných spoločností – v roku 2013 pribudla spoločnosť Barracuda Movie, s. r. o. – uviedlo do našich kín 271 titulov (z toho 3 obnovené premiéry a 5 pásiem). Je to o 45 viac než predchádzajúce maximum z roku 2012. Distribútori uviedli filmy z 38 krajín. Najviac ich bolo z USA (108), na druhej priečke je Francúzsko (31) a na tretej Česko s 19 novinkami. Celkovo sa v roku 2013 premietalo v slovenských kinách 603 titulov.

Najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou roku 2013 sa stal Continental film, ktorý mal 25,19-percentný podiel na počte divákov a 26,39-percentný podiel na hrubých tržbách. Druhá priečka patrí novej spoločnosti Barracuda Movie (20,82 percenta/21,25 percenta) a tretí skončil Saturn Entertainment (15,91 percenta/16,73 percenta).

Najnavštevovanejším filmom roku 2013 bola snímka *Šmolkovia 2 3D*, ktorú videlo 140 822 divákov. Debut Jonáša Karásk *Kandidát* videlo 80 234 divákov, čo vlni stačilo na jedenástu priečku a zároveň na siedmu priečku rebríčka

divácky najúspešnejších domácich filmov v ére slovenskej samostatnosti. V roku 2013 sme zaznamenali i rekordných 52 premiér domácich titulov. Do kín sa dostalo 23 dlhometrážnych filmov (15 hraných a 8 dokumentárnych) a 5 pásiem s 27 krátkometrážnymi filmami. Ďalšie dva tituly – *Sneh* (SK/FR, 2013) Ivany Šebestovej a *Mesiac* (SK, 2012) Ondreja Rudavského – boli uvedené ako predfilmy. Všetky slovenské snímky premietané počas roka, vrátane minoritných koprodukcí, videlo 163 591 divákov, čo je podiel 4,39 percenta na celkovej návštevnosti. Podiel 100-percentných slovenských filmov a majoritných koprodukcí bol 3,45 percenta – na tieto filmy prišlo 128 691 divákov.

Alternatívnou formou distribúcie prevažne starších filmových titulov je projekt Bažant Kinematograf, ktorý sa v roku 2013 konal už jedenásty raz. Z dvoch profesionálne upravených autobusov Škoda RTO vybavených 35 mm premietačkou sa počas leta v historických centrách miest zdarma premietalo 5 českých a slovenských filmov. K nim pribudlo ešte niekoľko ďalších titulov premietaných na filmových a hudobných festivaloch. Bažant Kinematograf mal 36 zastávok a na predstavenia sa prišlo pozrieť 43 600 divákov (52 300 v roku 2012). K nim sa pridalo takmer 12 500 divákov, ktorí navštívili filmové večery Bažant Kinematografu na Magio plážach v Bratislave a Košiciach. Návštevnosť teda bola spolu 56 100 divákov.

Videodistribúcia

V roku 2013 bolo vydaných 48 DVD alebo blu-ray diskov s 82 slovenskými a koprodukčnými audiovizuálnymi dielami. Z toho bolo 23 DVD s dlhometrážnymi filmami pre kiná (v roku 2012 bolo vydaných 45 DVD so 66 slovenskými a koprodukčnými audiovizuálnymi dielami, z toho s 28 dlhometrážnymi pre kiná) a jedno s televíznym seriálom.

Čoraz rozšírejšia je ponuka filmov na stiahnutie – napríklad cez systém Piano, ktorý umožňuje prevádzkovateľom webových stránok spolplatenie online obsahu a v roku 2013 mal v ponuke i slovenské dlhometrážne filmy (5 hraných a 9 dokumentárnych), 7 stredometrážnych dokumentov a dve animované snímky.

Najnavštevovanejšie filmy v kinách SR v roku 2013

FILM	KRAJINA PÔVODU	DISTRIBÚTOR	PREMIÉRA	POČET DIVÁKOV
1. Šmolkovia 2 3D	US	Itafilm	1. 8. 2013	140 822
2. Hobit: Smaugova pustatina	US	Continental film	12. 12. 2013	119 457
3. Vo štvorici po opici 2	US	Continental film	30. 5. 2013	117 223
4. Babovřesky	CZ	Saturn Entertainment	21. 2. 2013	109 143
5. Ja, zloduch 2	US	Barracuda Movie	4. 7. 2013	101 198
6. Ľadové kráľovstvo	US	Saturn Entertainment	5. 12. 2013	95 467
7. Príserky: Univerzita	US	Saturn Entertainment	20. 6. 2013	87 358
8. Krúdovci	US	Barracuda Movie	21. 3. 2013	84 041
9. My sme Millerovci	US	Continental film	15. 8. 2013	83 081
10. Turbo	US	Barracuda Movie	17. 10. 2013	81 607

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

Kiná, multiplexy a filmové kluby

Kiná, multiplexy. V roku 2013 klesol počet kín na Slovensku na historické minimum, a to aj napriek tomu, že 6. decembra 2013 bolo otvorené nové kino Golden Apple Cinema v Liptovskom Mikuláši (3 sály, 460 miest), v Bratislave otvorilo kino Foajé a Kino Film Europe a digitalizácia kín bola podporená z AVF sumou 615 290 eur. K 31. decembru 2013 bolo v prevádzke 115 kín so 188 plátnami (v roku 2012 to bolo 146 kín s 217 plátnami). Z toho bolo 75 jednosálových kín, jedno klasické dvojsálové kino (Lumière) s 296 sedadlami, 16 miniplexov so 62 sálami a 10 294 sedadlami a 3 multiplexy (kiná s 8 a viac sálami) s 29 kinosálami a 5 472 sedadlami, ďalej 15 letných kín, 2 autokiná a 3 alternatívne priestory.

Ku koncu minulého roku bolo na Slovensku digitalizovaných 133 kinosál v 63 kinách (113 kinosál v 45 kinách v roku 2012 a 75 kinosál v 25 kinách v roku 2011). V 84 sálach (56 vo viacsálových a 28 v jednosálových kinách) boli možné i 3D projekcie (v roku 2012 ich bolo 75). Tri multiplexy Cinema City pri bratislavských nákupných centrách Aupark, Polus a Eurovea mali digitalizovaných všetkých 29 kinosál. Desiat miniplexov siete CINEMAX v mestách Banská Bystrica, Dunajská Streda, Košice, Nitra, Poprad, Prešov, Skalica, Trenčín, Trnava a Žilina malo digitalizovaných všetkých 43 kinosál. Sieť miniplexov Ster Century Cinemas v mestách Košice, Prievidza, Spišská Nová Ves a Žilina mala digitalizovaných 12 zo 14 kinosál. Kino Europa Cinemas vo Zvolene malo digitalizované obe kinosály. Spolu teda bolo v šestnástich viacsálových kinách k 31. decembru 2013 digitalizovaných 96,77 percenta kinosál. Kino Lumière malo digitalizovanú jednu kinosálu.

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤHĽKUPREČVÁ / BRATISLAVA ▶ Kapka.sk – predajňa SFÚ (Grösslingová 4,3) ▶ Artorium (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Beneluxi Moduli - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospa.sk – predajňa DÚ (Jaskovce nám. 12) ▶ Vártnica NSMU (Svoradova 2)
ZILINA ▶ Artorium (Gottova 2) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumiere Bratislava – Kino SFÚ (Špitálska 4) ▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Martin
▶ FK – Kino Fontána Pešťany ▶ FK – Povazská Bystrica ▶ FK – Napok Trnava

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286

06

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR P00 EV. Č. EV 9/7/08

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILÉÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE